

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu
Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adție. Telefon 630

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-presedinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Dolj I. Ionescu
Presedinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Marta Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj
Micșa Pompei
Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus
Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Sfetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Dem. Tigoianu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu G. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Zece ani de **Vasile F. Petrescu**
Prim-Presedintele Trib.
Târnava-Mare
2. Observațiuni cu privire la legea pen-
tru organizarea judecătorească . . . de **Titus D. Panu**
Consilier la Curtea de
Apel Brașov
3. Interpretarea legii privitoare la ma-
jorarea cifrei amenzilor judecătorești
și la modul încasării lor față de
dispozițiunile codului silvic . . . de **D. Ștefănescu**
Președintele Tribunalul
Suceava S. II.
4. Interpretarea art. 27 al Leg. execut.
față cu art. 35, 51 și 118 Legea avo-
caților de **George Agraru**
magistrat
5. Propuneri relativ la modificarea le-
gei de organizare judecătorească . de **C. T. Vior**
6. Gânduri . . . cu ocaziunea depunerii
jurământului ca magistrat . . . de **Gr. Bredășteanu**
Judecător Făget-Severin
7. Decretele amnistiei și grațierii din 8
Mai 1929
8. Acțiuni cu cauză imorală. Refuzul
lor în justiție. Jurisprudența. Trib.
Cluj. Secția III. cu o adnotare . de **Emil Pușcariu**
Judecător de ședință
Trib. Cluj
9. Rezumate de jurisprudențe stabilite
de instanțele judecătorești din Ardeal
și Curtea de Casație
10. Conferința dlui profesor H. Capi-
tant la Universitatea din Cluj despre
„Codul interaliat unificat al obliga-
țiilor și contractelor

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chrissoveloni, București și Banca Comercială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

**7
SUCURSALE:**
IN DEJ, DICIOSĂN-

Efectuază
avantajos
orișice afaceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

**Banca Generală a Țării
Românești București,**

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea-
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000,000 // Rezerve Lei 50,000,000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA“

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de operațiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000,000
Fonduri: Lei 20,000,000

Legături directe cu America!

**Banca
Chrissoveloni**

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

Capital și rezerve:
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard,
București, Banca Ardeleană Casa de Eco-
nomie Cluj, Chrissoveloni & Co. Paris,
Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON:
379, 62, 427, 980

Industria Sarmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefan: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum“ Cluj

Ardealul Juridic

**Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată**

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
:	Advocați	500 Lei pe 1 an
:	Magistrați	400 Lei pe 4 an
:	Un număr simplu	50 Lei
:	Un număr dublu	35 Lei
:	Un număr vechi	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adă. Telefon 630

Zece ani *)

După elanul generos al acțiunii unde alături de date glorioase, craincii epopeii noastre, și-au semnat cu sânge numele lor, continuând în desăvârșire opera, poporul românesc, în pace își îndeplinește menirea.

Zece ani au trecut de la unire.

Dacă reținem înapoi cu gândul drumul parcurs și reconstituim bucată cu bucată întreaga opera de inteligență și muncă românească, cristalizăm în luminosul simbol al acestui deceniu, toată eroica perioadă de trudă, de eforturi, de generoase avânturi și curajice înfăptuiri cu cari geniul poporului Românesc, și-a confirmat destinul.

Clemenceau, animatorul victoriei, în descripția nobilei vieți a marelui ateniian Demostene îi evocă imagina sub expresia unei deosebite energii, a unei energii din acelea cari nu măsoară obstacolul decât numai pentru a și proporționa avântul.

Tot așa numai pentru a și proporționa avântul, poporul românesc a măsurat obstacolele.

Suntem prea aproape de măreția evenimentelor.

Mai târziu numai când limbul va aduce depărtarea marilor perspective, când copiii vor crește și va fi dat generațiilor ce ne urmează să termine ce am început și să judece ce am făcut, din legatul de amintiri ce se vor transcrie în anole, aceasta măreția pagina a istoriei românești, se va desprinde atunci, etapă cu etapă în plina ei lumină.

Cu bărbăția vitejilor, România restituită în hotarele ei firești, de teritoriu, de limbă, de rasa și de tradiție, trebuia restituită și în hotarele sufletesti, de înțelegere și concepție românească.

Justiția care este „o trebuință a tuturor și de fiecare moment” și care „mai mult ca ori ce putere acționează mai direct și mai obișnuit asupra cetățenilor”, dela început și a asumat sarcina.

Complex desorganizată acum zece ani, părăsită în masă de foștii judecători ai tradiției feudale maghiare, magistratura în Ardeal, devotată unei credințe, unei discipline și mergând spre un scop, se împune cu fiecare judecată, cu fiecare hotărâre.

Judecătorii deși cu studii și cu concepții doctrinare diferite, în interesul bunei Justiții, au reușit să se armonizeze perfect în completele de judecată.

Am judecat cu judecători originari din Ardeal,

*) Articolul a fost scris pentru numărul festiv al revistei apărut cu ocazia sărbătorii a zece ani de la Unire.

cu judecători de naționalitate unguri, de naționalitate sași și în rezolvarea litigiilor omenesti nu am avut divergențe care să ne turbure judecata cu alte preocupări străine.

Silințele noastre unite lăneau să se realizeze dreptatea prin apărarea dreptului.

Să mi fie îngăduit să aduc acest omagiu colegilor mei.

Cunoștințele magistraților de legi diferite, experiența lor de fapte, încheiate în munca comună colegială, au adus un neprețuit aport de unificare.

Apropierea în intimitatea judecăților a dat posibilitatea jurșilor din toate părțile de a se cunoaște pentru a se înțelege. Fiecare cu sufletul și cu mintea lui, în năzuința comună a idealului de justiție a cooperat la desăvârșirea justiției românești.

Drumul parcurs ne deschide perspectivele viitoare.

În evoluția firească urmează unificarea legislativă.

Unificare care va fi rezultatul procesului normal de evoluție și care plămădită cu mintea și sufletul românesc va purta pecelia creațiunii.

Aprilie 1929.

Vasile F. Petrescu,
Primpreședinte Trib. Târnava-Mare.

Observațiuni cu privire la legea pentru organizarea judecătorească

Într'un articol precedent, publicat în Revista Juridică (Dreptatea Nr. 6/928) criticând unele dispozițiuni din legea pentru organizarea judecătorească, arătam că prin ultimele modificări făcute s'a accentuat și mai mult caracterul polișt al acestei legi.

În ad-vâr instituțiunea inspectorilor judecătorești în condițiunile prevăzute de lege, notarea magistraților de către șefii erarhici imediați și dispozițiunile art. 178 apasă asupra independenței magistratului.

Căci dacă prima virtute a unui magistrat trebuie să fie independența, atunci să se înlăture tot ceea ce ar putea influența conștiința lor.

O lege cât de severă, care să garanteze selecțiunea corpului judecătorec, dar care în același timp să l poată apăra de arbitrar. O lege care să facă imposibilă influența sau favoritismul politicienilor!

Garantează întru cât va legea organizării judecătorești aceste principii? În formă da, în fond nu. Motivul ușor de arătat. Influența Ministrului, om politic și sclav al intereselor de partid, influență, care se strecoară prin porțile larg deschise a lacunelor legii.

Dar pentru a nu ne abate de la subiectul propus și lăsând pentru un alt articol precizarea acelor lacune, să ne mărginim astăzi cu discutarea acelor defecte ale legii, cari defecte, cum spuneam mai sus, dau legii un caracter politic, și de apăsarea independenței magistraților.

I. Notarea șefului erarhic

Art. 121 din legea judecătorească obligă pe șeful erarhic al judecătoriei, Tribunalului și Curții de Apel, ca în fie care an și cel mai târziu până la 1 Decembrie să trimită Ministrului, rapoarte calitative asupra activității profesionale, conduitei în societate, aptitudinii și modului, cum își îndeplinesc îndatoririle magistrații ce sunt puși sub conducerea lor.

Această dispozițiune necunoscută în legea de organizare de la 1890, face din magistrați nu colegii ai șefului lor erarhic imediat, ci niște funcționari subalterni și dependenți în cariera lor de aprecierea subiectivă a șefului instanței, care în afară că fiind supus ca toți oamenii palimilor legate de o mână de pământ, nu totdeauna poate fi și cel mai distins dintre membrii instanței. Și aici nu se poate nici măcar obiecta că magistratul notat cu părținare, ar putea reclama, căci notele fiind secrete el nu le poate cunoaște.

Dar ce folos poate să aducă pentru justiție nota unui singur om, atunci când magistratul judecând anual sute de cazuri, hotărârile lui vin în revizuirea instanței superioare, care în colegiu, mult mai bine și în afară de ori ce preocupări subiective se poate pronunța, asupra calității magistratului, care prin oficiul ce îndeplinește, poate veni des în conflict cu șeful seu, fie cu ocaziunea diferitelor interpretări ale textelor de lege, fie cu ocaziunea aprecierii faptelor dintr'un proces, când judecătorii pot avea alte păreri, ce nu corespund cu ale șefului, și acesta să-și poată forma poate în mod sincer, dar greșit o părere nu tocmai bună de colegul său. Dacă mai adăugăm la acestea diferitele susceptibilități, neînțelegeri de ordin privat, toate explicabile omeneste și de la care nici magistratul ca om, nu se poate sustrage, oare nu ar trebui desființată notarea șefului erarhic și înlocuită cu aprecierea instanței superioare? În aceasta privința lu împărtășim nici părerea distinsului jurist D. A. M., publicată în articolul de fond din Nr. 4/929 al acestei reviste, care voind să cârpească după propria-i expresiune un petec la legea de organizare, propune în locul calificării magistraților de către șefii de autorități, o altă calificare cunoscută de fosta lege ungară a organizării magistraturei, și anume notarea magistratului de către un consiliu alcătuit și din colegii mai v. chi ai judecătorului ce urmează a fi calificat, ba încă și din unii mai noi, cum ar fi procurorul general, care poate fi delegat de Ministru, indiferent de vechime, și care având toate defectele primului sistem, are în plus și desavantajile invidiei colegiale. Un magistrat distins nu are nevoie de notare calificativă.

Un Dégré, Buicliu, Buzdugan, Victor Râmnicăneanu, Corneliu M. Râmnicăneanu, Corneliu Botez și alții alți, nu s'au ridicat în slima colegilor, baroului și justițiabililor pe urma notărilor calitative inexistente pe atunci, ci prin faima publică izvorâtă pe urma științei lor juridice, cunoscută din redactarea hotărârilor, monumente de cunoștințe și literatură juridică și nu prin muncă anonimă, întunecească, cum erau hotărârile judecătorești sub imperiul legii maghiare, unde părerea minorității, stând în plin secret, judecătorii trebuiau să motiveze și părerile opuse conștiinței lor.

Magistrat, instrument de judecată, nu magistrat care judecă!

II. Inspectorul judecătoresc

Dacă instituția în sine este bună, modul cum persoana inspectorului se recrutează lasă de dorit. Căci pornind de la principiul constituțional, după care magistratura este o putere separată în stat, și nedepinzind de puterea executivă — exceptând Parchetele — controlul membrilor ei urmează să se facă tot de către delegații acestei puteri. Așa fiind instanțele superioare și nu Ministerul ar trebui să delege cu funcțiunea de inspector judecătoresc pe un magistrat.

Ca atare Inalta Curte de Casație și Curțile de apel în fiecare an vor trebui să delege pe un Consilier sau doi din sânul lor, cu îndeplinirea atribuțiilor de inspectori. Aceste delegațiuni să fie numai anuale. Cu acest sistem, Ministerul nu ar mai putea exercita nici o influență sau intimidare asupra magistraților, cari din diverse motive nu ar fi simpatici oamenilor politici de la guvern, iar Magistratul ar putea fi văzut și apreciat în cursul carierei sale de mai mulți inspectori, toți independenți, și dacă unul admijând ipoteza nu l-ar fi notat bine, având asupra lui o părere preconcepută în alți ani, alți diferiți îl vor aprecia și nota.

Pe de altă parte ar înceta degradatoarea postulație pentru inspectorat, în vederea avantajelor permisului de tren și mai multe libertăți, el ne fiind reținut ca ceilalți magistrați zilnic la serviciu, sau la redactarea hotărârilor pronunțate.

III. Dar gravitatea pentru corpul judecătoresc constă mai ales în dispozițiunile art. 177 din lege după care, în cazul când un magistrat este trimis în judecată de Parchet pentru ori ce delicț, poate fi suspendat din serviciu de către Ministru, pentru anumite delicta mai grave suspendarea fiind declarată obligatorie. Dacă nu avem nimic de obiectat cu privire la suspendarea obligatorie, infracțiunile prevăzute fiind grave și atingând onorabilitatea persoanei, ne ridicăm împotriva suspendărilor facultative, care poate fi o armă politică, aplicată sau nu după persoana magistratului inculpat, căci delicta la cari se poate aplica cum ar fi: lovirea simplă, sau injuria etc. după împrejurări, pot să nu aibă de loc un caracter delictuos, în tot cazul numai judecata putându-le lămurii, nu o simplă cercetare prealabilă a organelor polițienești, după care Parchetul să deschidă acțiunea publică cu rechizitor.

Aceasta încă nu este totul. Art. 178 are o dispozițiune mai gravă, care contrazice chiar principiul inamovibilității, și anume cităm:

"Când magistratul este achitat va fi trimis înaltea Comisiunii disciplinare spre a decide, dacă el poate, sau nu fi reprimat în funcțiune". Ce înseamnă aceasta? Prin faptul suspendării, care după art. 176 din lege este numit „interzicerea exercițiului funcțiunii”, magistratul și-a pierdut funcțiunea? Dacă nu, atunci pentru ce magistratul, care a fost numai suspendat până la judecată sa corecțională și apoi achitat, să mai treacă prin Comisiune disciplinară pentru a fi reprimat în funcțiunea, pe care nu a putut-o pierde, decât prin deciziunea comisiei disciplinare, sau pe baza destituirii obligatorii prevăzute de lege.

Dacă este adevărat că acțiunea disciplinară este independentă de acțiunea penală, și că deci Ministrul ar putea să trimită pe un magistrat achitat în corecțional, în fața comisiei disciplinare, aceasta Comisiune nici într-un caz nu poate hotărâ reprimirea sa în corp, de unde nu a fost scos, ci numai suspendat din exercițiul funcțiunii, și pedepsirea magistratului pentru abaterea comisă. Acest text de lege periculos, căci atinge înamovibilitatea magistratului prevăzând o eliminare din magistratură, anticipată unei decizii disciplinare, trebuie suprimate la prima modificare a legii de organizare judecătorească.

Pentru că tabloul să fie complet, o clipă să ne închipuim cazul magistratului trimis în judecată pentru delictul de injurie prev. de art. 299 c. p. român art. 1 și 4 L. A. O. cod. pen. tr., suspendat de Ministru, achitat de către instanțele de judecată, iar conform art. 178 considerat ca pierzând funcțiunea, să fie trimis în fața Comisiunii disciplinare pentru a fi reprimat în magistratură.

Gravitatea acestui caz nu poate fi trecută cu ușurință. Căci e altceva să fii judecat și pedepsit aflându-te în funcțiune, și cu totul diferit să fii considerat, ca în afară corpului din care faci parte și să-ți se admită sau nu reprimirea în funcțiune.

Și partea mai curioasă este următoarea: Situația magistratului condamnat în penal este mai favorabilă celui achitat, căci pe când cel întâi după art. 177 al. 4 urmează să fie trimis în fața Comisiunii disciplinare pentru aplicarea unei pedepse, cel din urmă este pur și simplu considerat ca eliminat din corp.

Titus D. Panu
Consilier la Curtea de Apel
Brașov.

Interpretarea legii privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești și la modul încasării lor față de dispozițiunile codului silvic

Art. 1 din prima lege precitată prevede, că se mărește la înzecit suma amenzilor penale, civile, de procedură și disciplinare prevăzute de codurile penal, civil și comercial, cum și de orice alte legi și regulamente în vigoare în întreaga țară până la 14 August 1916, iar în teritoriile alipite și de legile în vigoare în vechiul regat până la acea dată cari se aplică în timpul de față în acele teritorii.

Aceste dispozițiuni vizează și codul silvic român din 1910 și a legii modificatoare a acestui cod din 16 Septembrie 1920 în vigoare în vechiul regat la

date promulgării legii prime, căci și codul silvic prevede amenzi.

Art. 1, alin. 2 din aceeași lege prevede, că suma de lei 50 este minimum ce se poate pronunța ca amendă chiar în cazul când se va acorda condamnatului circumstanțe atenuante, iar potrivit art. 4, al. 1 teza finală, se va socoti 50 lei amendă drept o zi de închisoare în caz de insolvabilitate a condamnatului sau neplății amendei.

Legea pentru extinderea aplicațiunii dispozițiilor codului silvic din 1910 și a legii modificatoare a acestui cod din 16 Septembrie 1920 în tot cuprinsul României (Public. în Mon. Of. 59 din 17 Iunie 1923) prin art. unic dispune: „Codul silvic din vechiul regat din 1910, cum și modificările eduse acestui cod prin legea din 18 Septembrie 1920, se vor aplica pe tot teritoriul României, iar amenzile, despăgubirile și valoarea materialelor prevăzute în art. 7, 14, 59 până la 76 inclusiv din codul silvic din 1910 se majorează de 10 ori pentru toată țara.”

Cum prin această din urmă lege nu se prevede care sumă este a se socoti minimum de amendă și câtă amendă drept o zi de închisoare, și cum codul silvic extins prevede amenzi cari chiar înzecite fiind, nu se pot ridica la suma de lei 50 minimum edictat de legea majorării cifrelor amenzilor judecătorești, unii sunt de părere, că punctul de plecare și modalitatea înzecirii amenzilor din codul silvic, cum și încasarea lor sunt călăuzite și reglementate de legea privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești și la modul încasării lor (publ. Mon. Of. 279 din 25 Martie 1923).

Așa fiind, ei zic, că în aplicarea dispozițiilor codului silvic referitoare la amenzile prevăzute de art. 7, 14, 59—76 incl. din acest cod, suma de lei 50 este minimum ce se poate pronunța ca amendă și aceasta chiar în cazul, când amenda prevăzută în vreunul din aceste articole sau în tarifele anexate, înzecită fiind, tot n'ar însuma lei 50 și că potrivit legii privitoare la majorarea cifrei amenzilor judecătorești, cei condamnați la amendă sunt obligați ca în termen de o lună, de la condamnare, termen care urmează a se prevedea în hotărâre, să depună la Judecătorul de ocol sau parchet (după cum amenda a fost pronunțată de Judecătorie sau tribunal) recipisa administr. financ. sau a percepției de plata amendei. Altfel aceștia vor emite contra lor mandate de arestare, socotindu-se 50 lei amendă drept o zi de închisoare, indiferent dacă în urma calculului înzecirii amendei s'ar ajunge sau nu la suma de lei 50 prevăzută de al 2 de sub art. 1 din legea precitată.

Așii, din contra, sunt de părere, că întrucât numai art. 7, 14 din codul silvic prevăd amenzi mai mari de lei 50, iar art. 59—76 incl. din aceeași lege prevăd amenzi de la 0.50 lei în sus, dispozițiunile art. 1, al. 2 din legea majorării cifrelor amenzilor Judecătorești, se vor aplica numai acelor contravențiuni sau delict'e silvice, cari se pedepsesc cu amenzi mai mari de lei 50, căci numai în aceste cazuri se poate pronunța prin acordarea circumstanțelor atenuante, amenda minimă de lei 50, pe când în cazurile când dispozițiunile codului silvic prevăd amenzi, cari nici prin înzecirea lor nu pot atinge suma de lei 50, se va aplica legea pentru extinderea codu-

lui silvic.

În consecință, nu se va putea pronunța amenda minimă de lei 50, dacă cea prevăzută de codul silvic — chiar înzecită fiind — n'ar însuma lei 50.

Asupra încasării și executării amenzilor, aceștia din urmă, dacă sunt de acord cu cei dintâi în ceea ce privește modul încasării și executării și nu diferă nici în privința socotirii câștilor amenzilor drept o zi de închisoare, apoi, că în baza celor arătate mai sus, amenda pronunțată putând fi chiar prin înzecirea ei numai de 5, 10, 20, 30 sau 40 lei, condamnații la asemenea amenzi în caz de insolvabilitate sau neplată a amendei, vor face nu o zi de închisoare — 24 ore — ci timpul rezultat din împărțirea unei zile de închisoare raportată la sumele de 5, 10, 20, 30 sau 40 lei (o regulă de trei simplă) adică: 2 ore 4", 4 ore 8", 5 ore 6", 14 ore 4" sau 16 ore.

Personal, nu suntem de părerea celor dintâi și ne unim cu părerea celor din urmă, dar numai în privința înzecirii amenzilor prevăzute de codul silvic, adică în sensul, că această înzecire poate avea loc numai potrivit legii — art. unic — din 17 Iunie 1923 și art. 1, al. 1 din legea majorării cifrelor amenzilor Judecătorești, însă fără aplicarea al. 2 de sub art. 1 al acestei din urmă legi; în prin rând, pentru motivul că la data promulgării și publicării legii majorării cifrelor amenzilor Judecătorești, codul silvic nu era încă extins, că legea prin care s'a extins acest cod, prevede cum s'au majorat amenzile din codul silvic, iar în al doilea rând tocmai pe dispozițiile legii de extindere a codului silvic, urmare fiind, că minimum de lei 50 va avea a se pronunța numai când amenda — fără majorare — ar depăși suma de lei 50, căci numai în acest caz poate fi accesibilă acordarea de circumstanțe atenuante fără ca totuși să se poată scoborâ sub minimum de lei 50, mai ales că al. 2 de sub art. 1 precizat vizează scoborârea la minimum de lei 50, iar nu ridicarea până la această sumă.

Contrar, amenzile dela 0.50 lei până la 4 lei prevăzute de art. 60 până la 76 incl. din codul silvic și tarifele anexate la el, și cari chiar înzecite n'ar însuma fiecare din ele, sumă de lei 50, nu vor putea atinge această din urmă sumă decât numai ridicându-le la maximum — nu minimum — de lei 50 și fără să poată deci fi vorba de circumstanțe atenuante.

Aceasta credem că a și fost intenția legiuitorului majorării cifrelor amenzilor judecătorești și nici nu rezultă din redactarea textului art. 1 al. 2 din această lege, că stare fiind, al. 2 de sub art. 1 precizat nu va putea avea aplicație în cazurile prevăzute în alineatul precedent.

Codul silvic rămâne deci unica lege, care îmbrăcând haina legii majorării cifrei amenzilor jud., păstrează totuși situația ca în codul prevăzută de considerentul penultim să se poată pronunța amenzi mai mici de minimum lei 50 prevăzută de art. precizat.

Diferim de părerea celor din urmă și suntem de părerea celor dintâi în privința socotirii zilei de închisoare — cu lei 50 amendă, și aceasta indiferent dacă în urma calculului înzecirii amendei s'ar ajunge sau nu la suma de lei 50, pentru următoarele motive:

a) Legea majorării cifrei amenzilor judecătorești fiind o lege posterioară codului silvic, prin art. 1 al.

1 și art. 4 al. 1 teza finală a abrogat dispozițiunea art. 89 al. ult. cod. silvic, după care în caz de insolvabilitate se va socoti pentru lei 10 o zi de închisoare, chiar când amenda pronunțată ar fi putut fi 0.50 lei. Dispozițiunea art. 89 al. ult. cod. silvic prevedea aceeași sumă ca și art. 28 al. 3 c. p., care și el este abrogat prin art. 4 al. 1 teza finală din legea precitată.

b) Codul penal român abrogat în dispozițiunea de mai sus, și care a servit de temelie codului silvic în partea privitoare la scara pedepselor, prevede prin art. 9 pct. 1 și 33 al. 2, că închisoarea nu va putea fi mai mică de o zi, o zi are 24 ore potrivit art. 33 al. 1 c. p. rom. și că ziua din care începe pedeapsa și ziua în care încetează se vor ține în seamă osânditului ca zile depline. Deci pedeapsa se va socoti o zi întregă, nu jumătate, un sfert de zi sau câteva ceasuri; un condamnat la amenda de lei 5, 10, 20, 30 sau 40 lei, 51, 60, 70, 80, 120, 160, 180 lei, va face în primele 5 cazuri câte o zi închisoare iar în cazurile următoare câte 2, 3 și 4 zile închisoare.

Dacă o zi de închisoare este socotită drept lei 50 amendă, și dacă în sistemul legislației române nu se cunoaște închisoare mai mică de o zi, evident că argumentarea și părerea la care ne-am raliat în privința modului cum trebuie să se facă majorarea amenzilor prevăzute de codul silvic, apare ca cea mai conformă cu realitatea și intențiunea legiuitorului.

D. Ștefănescu
președintele trib. Suceava S. II

Interpretarea art. 27 al L. exec. față cu art. 35, 51 și 118 L. av.

Interpretarea art. citate mai sus, a produs o mare controversă și este de natură a produce oarecare fricțiuni, nedorite, între magistrați și avocați. Aceasta cu atât mai mult, cu cât instanțele judecătorești n'au cristalizat o uniformitate de jurisprudență.

Iată despre ce este vorba:

Art. 27 din legea execuțională dispune că: „Cheltuelile de execuție, le suportă cel condamnat, chiar dacă nu a fost obligat la plățirea cheltuelilor de judecată.”

Acest articol este întregirea, — în materie execuțională a art. 424 și urm. pr. c. că anume chiar dacă prin sentința, care se execută nu s'au acordat cheltuli de judecată în sarcina aceluia, care a pierdut procesul, fiindcă nu s'au cerut, s'au instanța nu le-a încuvințat, totuși cheltuelile ivite cu ocazia procedurii de execuțiune le va suporta partea condamnată în proces.

Până aici nimic extraordinar. Dar, fiindcă înainte de legea unificării corpului de avocați, corpul avocaților a lucrat în teritoriile alipite cu un aparat de funcționari, care prin art. 118 al L. av., s'a menținut până ce numărul avocaților stagiați va fi suficient. S'a desvoltat, în baza art. 27 L. ex. o jurisprudență constantă a Curiei Maghiare, anume că se cuvin cheltueli de intervenție la procedura execuțională și în cazul când avocatul s'a servit în acea procedură de funcționarul din biroul său.

Dificultatea s'a ivit odată cu punerea în apli-

care a Legii av. din 1923 și confuziunea a fost mărită prin aliniatul H. din tabela III. a tarifului minimal de onorarii pentru circ. Curșilor de Apel din teritoriile alipite transcarpatine, unde se spune: „Alte deplasări. (Pentru funcționarii de birou se va socoti 50 la sută din diurne.)“

În adevăr art. 35 al L. av. spune: „*Avocații înscrși în tablou au dreptul a reprezenta pe altul la autorități sau a pleda la orice instanță de judecată: civilă, administrativă, financiară, arbitrală, disciplinară și de orice natură.*“ Excepția s'a prevăzut în art. 115 pentru apărătorii cu drepturi câștigate în V. Regat, Basarabia și Bucovina. Ală excepție nu este de cât reprezentarea părții printr'o rudă, prevăzută în capitolul respectiv din procedura civilă.

Cum rezultă din textul citat, art. 35 caracterizează *întreaga lege ca lege de favoare pentru corpul avocaților.* În apărarea acestei dispozițiuni s'au creiat sancțiunile prevăzute de art. 44 și urm.

Art. 118 din aceeași lege, luând măsuri de prevedere, a decretat că temporar, adică până ce numărul stagiatorilor va fi suficient, spre a putea fiecare avocat să fie *ajutat* de un stagiar în exercițiul profesiei, *avocații vor putea fi ajutați la studiul dosarelor procedurii și lucrările biroului,* conform art. 51 cu autorizația consiliului:

a) În București, Iași, Cernăuți și Cluj de studenți ai facultății de Drept, b) în celelalte orașe, de absolvenți a cel puțin 4 clase secundare, majori. Se respectă drepturile câștigate de actualii secretari de avocați. Art. 51 la care trimite textul de mai sus spune: „*Avocatul este dator a avea un birou într'un local cuviincios. Pentru lucrările acestui birou el poate întrebuința funcționari, a căror cultură și moralitate să corespundă demnității profesionale a avocatului.*“

Acum, după ce am precizat textele necesare materiei, să le examinăm din punctul de vedere al chestiunii de drept care ne preocupă.

Anume: secretarii de avocați prevăzuți de art. 51 și 118 L. av. sunt asimilați cu stagiar de avocați. Pot ei să reprezinte pe avocat în materia execuțiunii silite? Și poate avocatul preînde onorar avocații pentru asistența acestor secretari la execuțiunile silite?

Domnii avocați depe lângă unele instanțe judecătorești au preîns și preînd asemenea onorarii. O parte dintre ei au mers până acolo că la dosarele civile execuționale, au anexat procuri de substituire pentru secretarii sau secretarele lor. Unele judecătorii au admis acest punct de vedere, altele au refuzat stabilirea de onorarii fie și în proporția de 50%, preîns în asemenea cazuri. S'au făcut recursuri contra încheerilor de respingere date de jucătorii. Tribunalul Timiș-Torontol, a oscilat între cele două puncte de vedere; a oscilat chiar la același secție. Când a admis afirmativa, a făcut chiar o distincție, anume: a respins recursul, dacă avocatul nu dăduse procură de substituire secretarului și a admis, dacă secretarul lucrase în baza unei atare procuri,

Cum se vede, în această chestiune este desăvârșită lipsa de uniformitate.

Pentru o temeinică examinare a acestei chestiuni controversate, trebuie să stabilim în prim rând premisele dela care pornim,

A) *Ce este un act de execuție silită.* B) *Că calitate are portărelul?*

La prima întrebare se răspunde mai ușor examinând faptele, cari se pot petrece cu ocaziunea efectuării execuții silite. Anume se pot ivi contestațiuni fie verbale, fie scrise, din partea urmăritului, — când se sechestrează lucruri nesechestrabile, — sau din partea terților, — când se sechestrează lucruri în posesiune și diferite alte cazuri. Dacă portărelul lucrează din oficiu, va proceda pe a lui răspundere; când procedează în asistența avocatului, va fi acesta răspunzător — respectiv clientul — dacă cu toată contestația procedura s'a urmat la insistența avocatului. Dar când asistă secretarul avocatului?

În celelalte faze ale execuțiunii silite, la licitația publică de exemplu, situația poate fi și mai complicată,

Revenind la întrebare, noi credem că *procedura execuțională este în sine act juridic supus la cât de atac și de reformare.* Doctrina și jurisprudența admit acest punct de vedere.

Pentru a răspunde la întrebarea de sub B), vom pune o singură întrebare: cum se califică în penal faptul urmăritului sau terțelor persoane, care ar violența pe portărel în exercițiul funcțiunii lui, anume când efectuează o execuție? Răspunsul este fără replică: *ultra.* Rezultă dar necontestat că *el invetește autoritatea publică.* Odată stabilite cele două premise: A) *că actul execuțional este act juridic* și B) *că portărelul este autoritate publică,* să examinăm textele de care am vorbit mai sus.

Art. 35 din L. av. pune regula categoric: numai avocatul înscris în tablou poate reprezenta pe client în fața autorităților publice în afacerile de orice natură: grafioase, contencioase, la autorități judecătorești, Administrative, militare etc.

În acest caz, cum se poate susține că avocatul poate substitui pe secretarul cu 4 clase secundare, în locul său? Numai pe baza „*jurisprudenței constatate*“, cum motivează Onor. Tribunal Timiș-Torontol? Ne vom ocupa mai pe urmă și de această jurisprudență. Noi credem respectat că *se face un abuz cu asemenea reprezentări, abuz care aduce prejudiciul în prim rând clienților, în al doilea rând chiar Corpului.*

Se mai argumentează de Domnii avocați că asemenea reprezentări, și deci și pretenția de onorarii pentru ele, își găsesc baza în art. 118 L. av., citat mai sus. Credem că aici se face vădită confuzie voilă. Vom preciza:

1. Art. 118 se exprimă: „*spre a putea fiecare avocat să fie ajutat... avocații vor putea fi ajutați...*“ Pentru ce s'a ales termenul de „ajutat“ „ajutați“ și nu s'a întrebuințat „substituit“ ori „înlocuit“ sau alt sinonim? Pentru că *legiutorului dela 1923,* când a creiat o lege de favoare — ca pentru niciun alt corp constituit — *nu i-a trecut prin gând să asimileze în drepturi și funcțiune pe un avocat cu secretarul său,* care n'ar fi stagiar de avocat.

2. Art. 118 spune categoric: „*avocații vor putea fi ajutați la studiul dosarelor, procedurii și lucrările biroului*“ de acești secretari cu 4 clase secundare. Rezultă că numai la studiul dosarelor și observarea procedurii pot fi întrebuințați, de lucrările biroului nu vorbim, nefiind acestea în discuțiune. Să facem

deasemenea distincțiunea că prin studiul dosarelor nu se înțelege consultarea dosarului juridicește, ci numai ajutor în copiere, aflare de dosare etc. Poate cineva susține că portărelul împreună cu secretarul de avocat lăsând la o execuțiune fac studiul de dosar ori de procedură? Se studiază, ori se creiază actul de execuție? E de prisos să mai insistăm asupra enormității în care cad acei care pretind că un secretar de avocat poate substitui pe patronul lui la execuția silită în baza art. 118 din L. av.

Ne a mai rămas să punem de acord art. 27 L. ex. cu spiritul și textul legii avocaților, și să examinăm „juri-prudența constantă” care se fălăie ca un fanion roșu în toate motivările de sentințe sau deciziuni.

Art. 27 sus citat declară că partea condamnată va suporta în toate cazurile cheltuielile de execuție, adică și atunci când în sentință nu fusese obligat la suportarea cheltuielilor de judecată. Atât și nimic mai mult.

Cheltuielile efective de execuție s'au acordat și se acordă fără excepție și în prezent de toate instanțele. Discuțiunea și controversa este numai la onorariul avocațial.

Acesta se acordă de asemenea fără excepție, dacă este dovedit că avocatul a participat la execuție. Prin urmare pentru aceste două ipoteze art. 27 își are aplicație integrală. Dacă însă nu avocatul, ci secretarul său a participat la fața locului, noi credem că *textul art. 27 L. ex. nu mai poate fi extins și aplicat pe baza jurisprudenței Curții Maghiare, pentru următoarele motive:*

A) cădem în contradicție cu spiritul și textul legii avocaților, anume art. 35, 51 și 118,

B) pentru că în aplicarea și interpretarea legilor avem o ierarhie de reguli peste care nu se poate trece: când două legi se contrazic, se va aplica legea cea mai recentă, iar când o jurisprudență veche a fost corectată de un text de lege, acea jurisprudență este inoperanță pe lângă aceia că în fața unui text precis, nici nu se poate argumenta contra lui pe baza unei jurisprudențe.

Ar mai fi, aparent, o ultimă obiecțiune: existența în tabloul minimal de onorarii a dispoziției dela tabelă III a lit. H. aplicabil la Circ. C. de Apel transcarpatice, care vorbește de 50% din diurnă pentru funcționarii avocaților. *Față cu cele expuse mai sus, aplicarea își are bază când se face dovadă că un atare secretar a ajutat pe patron la studierea dosarului, procedurii și lucrările de birou aparținătoare la acel dosar.* Prin urmare nu este o inadvertență. Să remarcăm că acest alineat vorbește de diurnă, nu de onorarii, și când este vorba de diurnă, ne întrebăm dacă prezența respectivului era necesară la săvârșirea actului pentru care se pretinde diurnă. Or, *Legea execuțională spune că toată procedura se poate face și din oficiu, fără stăruință și prezenta avocatului. Pe acest temel de drept, urmează a le fi respinsă și pretențiunea de diurnă, fiindcă judecătorul nu are rol să creeze sarcini peste cele strict necesare și justificate, liliiganților.*

Am amintit mai sus că părerea aceloră dintre avocați, cari susțin contrarul celor stabilite până aici, vatămă chiar Corpului. Nu ne preocupă chestiunea

păstrării prestigiului. Organele corpului știu să-l apere efectiv. Alta este chestiunea: d. că secretarii de avocat cu 4 clase secundare sunt tolerați să îndeplinească acte, d. te exclusiv în căderea avocatului sau stăgiarului de avocat, apoi domai avocați cu birouri puternice vor refuza totdeauna să angajeze stagiari, sau îi vor trata cu un salariu egal cu al secretarei din birou, spurând că aceleași lucrări le îndeplinește stăgiarul ca și secretara ori secretarul. Când ne gândim că în părțile ecastele birourile avocațiale sunt compuse în covârșitoare majoritate de avocați streini de neam, ușor înțelegem la ce situație sunt expuși stagiarii români, care după război au putut răzbi d. la țară spre învățătură.

Pentru toate aceste motive, cu toată deferența ce i păstrez, cred că Onorabilul Tribunal de Timișoara a greșit, când a judecat că pe baza jurisprudenței constante, îi comete onorariu avocatului și atunci când la execuția a trimis pe secretarul său, și când a argumentat că, d. că secretarul de avocat a fost înarmat cu procură de substituție, s'a asimilat cu avocatul.

Timișoara.

George Agraru,
magistrat.

Propuneri relativ la modificarea legii de organizare judecătorească

La începutul acestei an, Domnul Ministru de Justiție, rintr'o circulară adresată D. lor Președinți ai Curților de Apel, cerea ca, să i-se facă propuneri relativ la lacunele diverselor legi, între care și legea de organizare judecătorească. După câte pare, s'ar intenționa modificarea legii de organizare judecătorească, într'un spirit nou și superior, potrivit timpurilor și tendinței de spre mai bine. Lăudabilă intenție și așteptăm cu răbdare și încredere elaborarea noiei legi de organizare judecătorească, sau modificarea ei în mod superior.

S'au făcut multe propuneri, s'au semnalat multe lacune și toate cu tendința și năzuința de spre mai bine. S'a vorbit și s'a propus însă, numai de partea care se referă la o organizare propriu zis a magistraturii, a recrutării și selecționării personalului judecătorească, cum și înaintarea acestora, modul de priveghere, etc., dar numai tendințial și aproape imperceptibil s'a atins și chestiunea organizării grefelor, recrutarea și selecționarea personalului, înaintarea acestuia, etc. Ar părea deci că așa cum sunt compuse, conduse și organizate grefele, cum și recrutarea și selecționarea personalului, a atins maximum de perfecțiune și că nu se mai simte lipsă de vre-o modificare.

Grefele instanțelor judecătorești, făcând parte integrantă din aceste instanțe, trebuie să li-se acorde aceiași atenție și deci măsuri de reorganizare se impun. Dacă astfel cum sunt organizate grefele, corespund încă în mod suficient atribuțiilor lor, ca parte integrantă în instanță, toțiși recrutarea, selecționarea și înaintarea personalului de grefă, este cu totul, înespoial, incomplet și am putea zice, chiar ilogic și neechitabil.

Este înespoială recrutarea personalului de grefă,

deoarece prin art. 249 l. o. jud. deși se pune ca condițiune principală, ca fiecare candidat la funcțiunile judecătorești să aibă cel puțin 4 clase secundare, totuși se poate ca în lipsă de asemenea candidați, să se admită și cu cursurile primare terminate, iar această excepție a devenit regulă, cu toate că sunt sollicitanți desluși cu 4 clase secundare, chiar și cu bacalaureatul și de multe ori chiar studenți. Ar trebui deci să nu se mai primească în funcțiuni judecătorești de cât cu 4 clase secundare, sau pentru a se pune în concurență cu legea statului funcționarilor publici — acei cari au mai puțin de 4 clase secundare, să fie numiți cu titlul de „agenți” și să nu aibă dreptul să avanseze mai departe. Cum s-ar putea stimula și da un imbold și importanță la funcțiunile judecătorești, când modul de recrutare este așa de defectuos?

Este incompletă, căci gradul implică funcțiunea, iar dacă un funcționar dela o instanță oarecare, n'are norocul ca superiorul lui să fie avansat, mutat, decedat sau îndepărtat, acel funcționar va rămâne în clasa I a funcțiunii ce ocupă, până eșe la pensie. Mi se va răspunde că, pentru ajutoare de grefă și greșier s'a prevăzut avansarea pe loc; e drept, dar nici aceasta nu e completă, căci pe lângă că pe implegșii ceilalți îi ignorează, dar chiar avansarea ajutoarelor de greșieri după 10 ani și a greșierilor, nu corespunde și nu concordă cu legea statului funcționarilor publici, care prevede avansarea automată din clasă în clasă, din an în an (art. 41 statut funcț.), deci înseamnă că și atunci greșierii și ajutoarele de greșieri sunt și nu pe loc, în grad, peste termenul înscris în statutul funcționarilor publici.

De ce acestor fel de funcționari, să nu li-se aplice principiile din statutul funcționarilor publici, căci înțeleg printr'o lege de organizare, specială, să li-se creeze o situație mai bună, iar nu mai rea?

Este nelogică și neechitabilă, atât pentru cele arătate mai sus, cât și prin faptul, că deși prin art. 255 și 259 l. o. j. se prevede între altele ca pentru a fi numiți greșier de Tribunal sau de Curte de Apel, se cere licența sau doctoratul în drept, în lipsă de stagiu, iar acestor licențiași și doctori în drept, nu li-se contează anii serviji în magistratură și nici nu li-se dă dreptul de a depune examenul de magistrat, cu toată experiența câștigată și cu tot zelul și priceperea cu care au lucrat.

Mai este nelogic și prin faptul că, candidatul pentru funcțiuni judecătorești, i se cere să treacă un examen, în care să se constate — pe lângă cele logic necesare — cunoașterea limbii române în vorbit și scris, cum și noțiuni de geografie administrativă și istoria neamului, dar și cunoștințele despre organizarea judecătorească, separația puterilor în stat, cunoștințele elementare de drept constituțional și administrativ, ceea ce pare nefiresc mai ales la candidații, cari n'au 4 clase secundare. Cunoștințele acestor din urmă materii, ar trebui să se ceară după un examen de definitivare. De asemenea e nelogic ca, greșierii și ajutoarele de grefă să fie avansați fără un examen special.

Trebuie stabilit prin lege, că un funcționar să treacă prin următoarele examene: 1. Examenul de

primire, 2. Examenul de definitivare și 3. Examenul de înaintare. Tot astfel și la Cartea Funduară.

Gradul să se dea în afară și independent de funcțiune și nu ar fi rău ca fiind seamă de organizația internă a Ministerului de Justiție, să se introducă următoarele grade erarhice, care să ferească de vexațiuni pe funcționarii conștiincioși și pricepuși, și anume:

I.

1. Impieगत stagiar, — cu examen de primire.
2. Impieगत definitiv clasa III, — cu examen de definitivare.
3. Impieगत definitiv cl. II.
4. Impieगत definitiv cl. I, în care să încadreze greșierul cl. III de judecătorie și secretarul cl. III de Parchet de Tribunal.

II. Subșef de birou.

Clasa III în care să încadreze ajutorul de greșier de Tribunal cl. III, greșierul cl. II de Judecătorie, secretarul cl. II de Parchet de Tribunal, ajutorul de secretar cl. III de Parchet de Curte de Apel, Portărelul netitrat cl. III și ajutorul de Director de Carte Funduară cl. III. Toți aceștia după ce mai întâi au trecut examenul de înaintare.

Clasa II. Ajutor de greșier cl. II de Tribunal, greșier cl. I de Judecătorie, secretar cl. I de Parchet de Tribunal. Ajutor de secretar cl. II de Parchet de Curte, Portărelul netitrat cl. II și Ajutor de Director C. F. cl. II.

Clasa I. Ajutor de greșier cl. I de Tribunal, Ajutor de secretar cl. I de Parchet de Curte de Apel, Portărelul netitrat cl. I și ajutor de Director de C. F. cl. I.

III. Șef de birou

Clasa II. Greșier cl. III de Tribunal, secretar cl. III de Parchet de Curte de Apel, Șef portărelul netitrat cl. III și Director de Carte Funduară cl. III.

Clasa I. Greșier cl. II de Tribunal, secretar cl. II de Parchet de Curte de Apel, Ajutor de Greșier cl. III de Curte de Apel, sau Curte cu Jurași, sau Camera de punere sub acuzare, Șef portărelul netitrat cl. II și Director C. F. cl. II.

IV. Șef de serviciu

Clasa II. Greșier cl. I de Tribunal, Secretar cl. I de Parchet General, ajutor de greșier cl. II de Curte de Apel, de Curte cu Jurași, de Cameră de punere sub acuzare. Șef portărelul netitrat cl. I, și Direct. de C. F. cl. I.

Clasa I. Ajutor de Greșier cl. I de Curte de Apel, de Curte cu Jurași și de Cameră de punere sub acuzare.

V. Subdirector

Clasa II. Greșierul cl. III de Curte de Apel și toți cari au aceeași leafă.

Clasa I. Greșierul cl. II de Curte de Apel și toți ce au aceeași leafă.

VI. Director

Clasa II. Greșierul cl. I de Curte de Apel și

toji ca au aceeași leafă.

Clasa I. Primgrefier.

Avansarea automată din clasă în clasă, pentru a se pune de acord cu art. 41 din statul — după cum de altfel sunt și la alte Ministere — să se facă după un stagiul de un an, iar funcțiunile de grefier, ajutor de grefier, Director de C. F., etc., să se acorde și să se dea celor cari îndeplinesc în mod suficient cunoștințele necesare.

Un funcționar judecătoresc trebuie să înceapă dela prima treaptă și să treacă în mod erarhic prin toate aceste grade, iar titlul și rangul de „Primgrefier” — afară de cei cu drepturi câștigate — să nu se acorde de cât, după ce fiecare funcționar a trecut prin gradele de mai sus, căci trecerea prin toată această filieră, va da un stimulent puternic pentru funcționari, iar celor merituosi (maximum 20% din totalul celor avansați într'un an), să li se reducă dispensa de stagiul în grad.

Pentru funcționarii cu studii superioare, ca: bacalaureat și licențiași ai școlii superioare de Științe de Stat, cum și licențiași în drept, credem că este echitabil ca, să se acorde:

1. bacalaureașilor gradul de ajutor de grefier de Tribunal, după un stagiul de un an ca impiegat și având trecute cele trei examene.

2. licențiașilor în științe de Stat și licențiașilor în Drept, gradul de grefier de Tribunal sau de Curte de Apel, după un stagiul de un an ca impiegat sau ajutor de grefier de Tribunal, cei dintâi trebuind să treacă toate trei examenele.

3. licențiașilor în drept grefieri, să li-se conteze ca vechime în magistratură, stegiul de ajutor de grefier și grefier și să fie admiși la examenul de magistrat.

Propunerile de avansare la merit, să fie făcute de Comisiile de pe lângă Tribunale, ca prim for, pentru funcționarii Tribunalele și Judecătoriilor, trebuind să aibă și avizul Comisiei de pe lângă Curțile de Apel ca for al doilea. Pentru funcționarii Curților de Apel, propunerile de avansare la merit, să se facă de Comisiunile respective ale Curților, ca prim for și cu avizul dlui Inspector Judecătoresc respectiv, ca al doilea for.

Titlul de „Grefier” la Curți și Tribunale, credem că ar fi bine să fie înlocuit cu altul mai potrivit timpului și funcțiunii ca: „Șef de serviciu”, „Șef de cancelarie” sau „Asistent”, iar licențiașilor și Doctorilor în Drept, acel de „Magistrat Asistent”, acesta putând avansa direct în magistratură, după trecerea examenului de magistrat.

Prin enunțarea celor de mai sus, cred că fac un real serviciu atât magistraturii cât și Justiției, căci selecționarea și deosebita grijă de recrutarea personalului grefelor, tinzând la ridicarea prestigiului grefelor implicit este complectarea ridicării prestigiului magistraturii, căci fără de aceasta cred că ar fi incompletă.

Acei cari se îngrijesc de ridicarea magistraturii, au cuvântul, iar cei mai autorizați cred că ar fi timpul să facă propuneri mai fericite.

28 Aprilie 1929.

C. T. Vior.

Gânduri... cu ocaziunea depunerii jurământului ca magistrat*

Am așteptat cu o vie nerăbdare, aceeași clipă, în care voi face cel dintâi act din profesia de magistrat, actul depunerii jurământului.

Frumoasă și sfântă e legătura ce se cere noului venit, în ceata cercetătorilor de legi!

Asemenea, odinioară, la vechii Egipțeni, cel care voia să intre în clasa sacerdotală, care exercita și atribuțiile magistraților, trebuia să jure... Juro, că niciodată nu va divulga știința în care a fost inițiat.

Cât de mult s'au schimbat dealunci, toate, aici, pe pământ! Cei vechi pentru a-și păstra autoritatea făceau ascunsă legea; cei de azi vreau s'o facă cât mai accesibilă tuturor! Și — dacă e de crezul cecece a spus un învățat — că Adevărul și Dreptatea, s'au refugiat, acolo... sus, în sferile înalte, de unde se cerne încet și măsurat, aici pe pământ, nu e mai puțin adevărat, că omenirea de atât amar de ani se luptă mereu pentru cucerirea acestui adevăr și dreptate.

Pentru acestea trebuie să lupte și magistratul. Că drumul către acestea e greu... că va trebui s'asculte cecece alădaă nu voia s'audă și să privească cecece nu voia să vadă, o știm cu toții.

Exemple care să-l încurajeze are destule: cât de liniștit privește învățatul la svârcolirile milioaneilor de microbi, ce-i are sub microscop...!

Tot astfel — liniștit — trebuie să privească în sufletul celor ce-i vin înainte-i, magistratul.

Muli mai vătămătoare decât microbii, sunt miile de patimi, de instincte rele, pentru ființa omenească. O clipă, dacă ascultăm, le auzim cum clocolesc surd, în fiecare din noi.

Câte sforțări, adesea urlașe... și mai ales: câtă pregătire se cere pentru a înăbuși în noi, aceste

* Acest articol ne a fost trimis odată cu rândurile de mai jos. Publicându-l, revista mulțumește dlui judecător Brădișteanu, în așteptarea făgăduelii ce ne-a făcut:

Făget, 25 Mai 1929.

Stimate Doamnă Director,

Abia sosit, de dincolo de munți, am cunoscut revista de drept, „Ardealul Juridic”.

Am pe birou frumosul număr festiv, cu data de 10 Maiu. E atât de mare mulțumirea ce mi-a procurat lectura sa, încât socotesc o datorie să-i închin gândurile alăturate, care au fost rostite în fața onoratului Trib. Lugoj, cu ocazia depunerii jurământului. Am colaborat la reviste din vechiul regat.

Consider că acum trebuie să-mi îndrept activitatea pe acest tarâm, către acei cari, brăzdând pe aici un teren neumblat, au reușit prin puterea muncii și entuziasmului lor, să deschidă drumuri sigure și luminoase, pe cari un magistrat poate pași fără teamă. Vă urez atât Dv. cât și copilului sufletesc al Dv. — revistei Ardealul Juridic — spor și viață lungă.

Sper că grație ospitalității pe care o va găsi în coloanele revistei Dv. manuscrisul alăturat, cu titlu „Gânduri... cu ocazia depunerii jurământului ca magistrat”, volu avea adesea plăcerea de a vă trimite câte ceva pentru „Ardealul Juridic”.

Mulțumiri

Gr. Brădișteanu,
judecător ocol Făget
jud. Severin.

palma ce slau gata și așteaptă doar prilejul să izbucnească.

Iar dacă pregătirea a lipsit, dacă întunerecul a copleșit mintea și sufletul individului părăsit în voia soartei — sigur: palma a izbucnit și individul apăsător în fața justiției acuzat de cine știe ce rău pe care l'a pricinuit societății.

Ce putem face noi magistrații?

Foarte puțin, recunosc; în general suntem în fața unor fapte demult consumate.

Totuși, să nu credem că nu putem face absolut nimic...

Să punem individul în adevărata sa lumină. Numai când judecătorul va vedea toate laturile celui care e acuzat, numai atunci va descurca o parte a încurcărilor fire din care e țesută ființa omenească — numai atunci pedepsa care o va da va corespunde scopului pentru care e dată.

Dacă legea pedepsește la fel, pe cel ce contravine ei — fie el bogat ori sărac, învățat ori neînvățat — dacă legea e surdă, la glasul nenorocitului ce poartă pe umeri povara grea a răspunderii, pe care nu numai el ar trebui s'o ducă, magistratul, câtă să fie în altfel. Zi de zi, o știință care există de multă vreme, fără să fie sistematizată însă, știință vastă și complexă ca și omul și societatea pe care e chemată s'o studieze, capătă mai mult teren. Mințile cele mai luminate s'au pus în slujba acestei științe.

Și unii dintre învățații care au aprofundat-o au imaginat un nou crez, o nouă religie, cari azi formează un important capitol al sociologiei și care are ca deviză, dragostea de aproapele nostru.

Cum se numește această religie nouă?

Solidaritatea socială.

Solidaritatea socială ne aduce aminte, că noi suntem produsul generațiilor trecute; un produs deci, la care alții au contribuit.

La acestă se mai adaugă și întâmplarea care naște pe unul mai inteligent și pe altul mai puțin inteligent; mai bogat ori mai sărac, deci mai în măsură ori nu, să-și cultive inteligența naturală.

Toate acestea, câtă să nu le uite magistratul, atunci când aplică legea. Numai astfel va corespunde solidarității sociale, care spune omenirii să se constituie întocmai unei societăți de asigurare, unde fiecare să-și aducă prisosul său, cu care să repare răul acolo unde se ivește, numai astfel magistratul își va plăti datoria de a da o parte din cece a luat dela generațiile trecute și va înlătura totdeauna pericolul social. Solidaritatea socială cere, ca însăși emblema justiției să fie înlocuită...

Nu prin o femeie legată la ochi, care ține spada într-o mână și balanța în'alta, trebuie reprezentată justiția, ci prin două mâini strâns unite, care ar simboliza dragostea de aproapele în care — poate — magistratul va găsi cea forță ce-i înălță gândul, și dacă în scurta viață ce-i e dată să trăiască, nu poate să facă cece Prometeu făcu odinioară, să încerce, ca o picătură mai mult, din acel *Adevăr și Dreptate* ce s'a refugiat în sferele înalte, să se coboare mai repede, aici, pe pământ!...

Gr. Brădișteanu,

Judecător — Făget — Severin.

Notă. Aceste cuvinte au fost rostite cu ocazia depunerii jurământului în fața Trib. Lugoj pe ziua de 26 Martie a. c.

Decretele amnistiei și grațierii din 8 Mai 1929

Art. 1. Se amnistiază toate infracțiunile politice prevăzute de codurile penale sau orice alte legi speciale din înreg cuprinsul țării, încercate sau săvârșite de către cetățenii români până la 1 Decembrie 1928, fie că faptele au rămas încă nedescoperite, fie că se găsesc în curs de cercetare, instrucțiune sau judecată, fără să fi intervenit o hotărâre definitivă.

Art. II. Nu beneficiază de această amnistie:

a) Infracțiunile însoțite de omoruri, casne, schilodiri, jefuiri, prădăciuni, incendieri, exploziuni, încercate sau săvârșite individual sau colectiv;

b) Infracțiunile funcționari publici;

c) Infracțiunile față de care se va face dovada că au suferit în ultimii 3 ani, pentru infracțiuni de aceeași natură, o condamnare anterioară privativă de libertate, pentru un termen mai mare de 6 luni.

Art. III. Amnistia profită tuturor participanților la săvârșirea infracțiunii, precum și tănuitorilor și găzduitorilor.

Art. IV. Președintele Consiliului nostru de Miniștri și miniștrii noștri secretari de Stat la Departamentele Justiției și Războiului sunt înărcinași cu aducerea la îndeplinire a acestui decret.

Dat în București, la 8 Mai 1929.

Nr. 1467/929 Mon. Of. Nr. 102 din 13 Mai 1929.

Art. I. Acordăm remiterile, reducerile și comutările de pedepse, prevăzute la articolele următoare, pentru pedepsele pronunțate până la data decretului de față, tuturor locuitorilor din întreaga țară, condamnați de instanțe penale, civile și militare, ordinare și extraordinare.

Art. II. Greștem în totul pe toți cei condamnați la o pedeapsă privativă de libertate de maximum trei luni.

Art. III. Se reduce precum urmează pedepsele privative de libertate:

a) La jumătate pentru cei condamnați dela 3 luni până la un an inclusiv;

b) La două treimi pentru cei condamnați dela un an la 5 ani;

c) La trei pătrimi pedepsele celor condamnați la mai mult de cinci ani, sau a căror pedeapsă de muncă silnică, comutată anterior prezentului decret în muncă silnică sau temniță grea pe timp mărginit.

Reducerea pentru aceștia se va aplica pedepsei în care fusese comutată cea de muncă silnică pe viață.

Art. IV. În ce privește invalizii de război și minorii cari la data săvârșirii faptului, aveau etatea de cel mult 18 ani;

a) Se grațiază în totul cei condamnați la o pedeapsă privativă de libertate de cel mult șase luni;

b) Se reduc la jumătate pedepsele mai mari de șase luni.

Art. V. Pedeapsa muncii silnice sau temniței grele pe toată viața, se comută la maximum muncii silnice sau temniței grele pe timp mărginit.

Art. VI. Greștem în totul pe cei condamnați la pedeapsa amenzii.

Se exceptează: condamnările de amenzi ce depășesc suma de lei 20.000, pronunțate pentru infracțiunile la următoarele legi: legea vămilor din 6 April.

1916; codul silvic și legiurile silvice; legea pentru reprimarea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice din 4 Iunie 1927.

Art. VII. Pe lângă grațierea acordată prin decretul de față, vor beneficia și de aceea acordată prin decretul de grațiere, publicat în Monitorul Oficial Nr. 155 din 15 Octombrie 1922, în condițiunile acolo prevăzute, infractorii, ale căror fapte deși săvârșite înainte de data acestui decret, n'au putut profita de dispozițiunile lui, nefiind definitiv judecați.

Art. VIII. Nu beneficiază de măsurile de clemență prevăzute în prezentul decret, funcționarii condamnați pentru sustracțiune sau delapidare de bani publici, cu excepția celor condamnați pe temeiul art. 17 din legea băncilor populare sătești și a Caselor centrale din 29 Martie 1903; deasemenea nu beneficiază de aceste măsuri de clemență, recidiviștii în materie de crimă, precum și condamnații pentru infracțiuni cu caracter de speculă sau acaparare, ori din ce lege ar fi prevăzute.

Art. IX. Președintele Consiliului nostru de Miniștri și miniștrii Noștri secretari de Stat la Departamentele Justiției și Războiului sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a acestui decret.

Dat în București, la 8 Mai 1929.

Nr. 1468/929 Mon. Of. Nr. 102 din 13 Mai 1929.

Instrucțiunile ministeriale pentru aplicarea grațierii.
 Dl. ministru de Justiție a adresat parchetelor și judecătorilor de instrucție, ca și tuturor instanțelor de judecată penală următoarea circulară:

Unele parchete ne au adresat rapoarte prin care cer deslușiri asupra unora din dispozițiunile decretului de grațiere 1468/929, dat cu ocaziunea aniversării a 10 ani de la unire.

Pentru a risipi orice nedumerire și pentru a asigura o uniformă aplicare a dispozițiunilor suszisei decret, am onoare a da următoarele lămuriri asupra vederilor ce se au călăuzit în fixarea dispozițiunilor lui.

1. Conform textului art. 1 beneficiază de clemență cei condamnați până la data decretului, de către instanțele fie militare, fie civile.

Nu se înțelege prin aceasta că sentința condamnatoare să fie rămasă definitivă la data decretului, ci să fie numai pronunțată de o instanță.

Condamnații cari până la data decretului au făcut opoziție, apel sau recurs beneficiază de decret, dacă declară înaintea instanței competente, că și retrag apelul sau recursul.

2. Nu sunt excluși de la beneficiul art. 3 al al. c. condamnații cărora prin decrete anterioare, întâi li s'a comutat pedeapsa muncii silnice pe toată viața în muncă silnică pe timp mărginit și în urmă prin alt decret li s'a acordat și o reducere.

Reducerea de $\frac{1}{4}$ care li se acordă prin decretul de față conform textului alineatului c. urmează a li se calcula la numărul anilor muncii silnice pe timp mărginit în care li se comutase pedeapsa inițială și apoi trebuie scăzută din numărul anilor condamnatul mai are de executat.

Exemplu: Un condamnat la muncă silnică pe viață, a beneficiat grație decretului regal 2010/919 de comutarea pedepsei în muncă silnică pe 20 ani, apoi prin decretul 4320/922 li s'a redus $\frac{1}{4}$, adică 5 ani.

Reducerea de $\frac{1}{4}$ acordată prin decretul de față se va calcula la cifra 20, în care li s'a comutat muncă silnică pe toată viața, va fi deci de 5 ani li se va scădea din restul osândii ce mai are de ispășit.

3. Conform art. 5 maximul muncii silnice pe timp mărginit fiind după codul penal român de 20 ani, iar după codurile penale ungurești 15 și austriace de 20 ani, se va ține în seamă, la fixarea duratei pedepsei, de aceste dispozițiuni, după codul penal în baza căruia s'a pronunțat condamnarea.

4. Art. 6 prevede grațierea în total a condamnaților la amendă.

Intrucât însă grațierea nu se aplică decât în materie penală, de dispozițiunile decretului beneficiază numai amenzile cu caracter penal, iar nu și amenzile fiscale.

În fine, nu mai rămâne îndoială că este vorba numai de iertarea amenzilor pronunțate dar neincasate încă până la data decretului.

Dacă deci, s'a admis de un parchet sau de ministru, unui condamnat la amendă, plata ei în rate lunare, acele dintre rate care au fost plătite până la data decretului rămân bine plătite și se iartă numai ratele rămase neplătite.

În registrele de executări penale ce se țin de parchet și de instanțe se va ține în dreptul celor iertați de amendă prin acest decret, în coloana observațiunilor, această mențiune, iar în tablourile ce se înaintează ministrului, nu se va mai cuprinde numele acestora.

JURISPRUDENȚĂ

Tribunalul Cluj. Secțiunea III

Sentința Nr. . . . din 22 Aprilie 1929.

Acțiune cu cauză imorală. Refuzul lor în Justiție Art. 879 c. civ. austr. și art. 90 Novela III.

Acțiunile care au o cauză imorală, nu pot fi valdabile în Justiție. Se consideră ca imorală acțiunea prin care reclamanta pretinde daune pentru repararea prejudiciului material cauzat prin faptul divorțului, la care a fost determinată de promisiunea părâtului, că o va lua în căsătorie.

In numele legii:

Tribunalul respinge acțiunea reclamantei, că având o cauză imorală.

Motive:

Având în vedere că, din actele și lucrările cauzei, precum și din susținerile orale ale părților, în sedința publică, se constată, în fapt și în drept, că: reclamanta, Voith Ilus, a chemat în judecată pe părâtul Varga Daniel, cerând obligarea acestuia la plata unei despăgubiri globale de lei 360.000, sumă ce reprezintă mijloacele de întreținere, conform gradului social al reclamantei, pe timp de 3 ani, socotii câte 10.000 lei lunar, cu începere de la 1 August 1928, cu dobânda legală și cheltulile de judecată; că, în sprijinul acțiunii sale, reclamanta învoacă următoarele motive: fiind căsătorită cu Ladislau Fabint și trăind în armonie cu dânsul, în urma insistențelor părâtului, care i-a declarat că o iubește și vrea să se căsătorească cu dânsa dacă divorțează, reclamanta s'a logodit cu părâtul, a măritisit fostului ei soț că nu-l mai iubește, că vrea să divorțeze

spre a se căsători cu pârâtul și în acest scop, a părăsit domiciliul conjugal, fapt care a determinat pe fostul soț al reclamantei să ceară și să obțină divorțul, pe baza art. 77 p. a. din legea XXXI:1894, din vina pârâtei, pentru pârâsire infidelă; că, în urmă, pârâtul a refuzat să-și liniștească cuvântul, declarând că nu vrea să se căsătorească cu reclamanta; că, întrucât divorțul, provocat de fapta culpabilă a pârâtului, care a indus în eroare pe reclamantă, prin o promisiune de căsătorie, făcând-o să și părăsească soțul și astfel să fie pronunțat divorțul din vina ei, a creat reclamantei o situație precară, deoarece, fiind femeie sărăcă a lipsit-o de sursa de venituri necesară existenței pe care fostul ei soț i-o asigura înăuntrul căsătoriei, și această împrejurare fiind o consecință a acțiunii culpabile a pârâtului, acesta urmează, în baza art. 1 și 3 din legea XXXI:1894, să fie obligat la plata sumei din acțiune, drept daună;

Având în vedere că pârâtul neagă afirmațiile reclamantei, susținând că a făcut tot posibilul spre a determina pe reclamantă să renunțe la gândul unei posibilități de căsătorie cu dânsul, însă, reclamanta persistând în atitudinea ei, pârâtul i-a promis, drept, s'o ia de soție, dar că a făcut această promisiune spre a îndepărta pe reclamantă de la sinucidere, cu care amenințase dacă pârâtul nu vrea să se căsătorească cu dânsa; și a făcut această promisiune văzând starea de exaltare a reclamantei, care prin realizarea amenințării ar fi provocat nenorocirea familiei sale, ceea ce pârâtul a vrut să evite; că, imediat ce reclamanta s'a liniștit, pârâtul i-a și declarat că nu a făcut o promisiune serioasă; că, în concluziuni, pârâtul cere respingerea acțiunii cu cheltuieli, deoarece o promisiune de căsătorie nici nu poate da loc la obligația de întreținere, pe baza art. 1 și 3, din legea XXXI:1894, invocate de reclamantă;

Având în vedere că, pentru dovedirea împrejurărilor de fapt, în cari s'a produs divorțul dintre reclamantă și fostul ei soț, au fost audiați, martorii propuși de reclamantă în acțiune;

Având în vedere însă, că reclamanta, bazându-se și acțiunea pe obligația de reparațiune a pârâtului, care ar fi determinat prin promisiunea sa de căsătorie, divorțul, pricinuit astfel, din vina sa, reclamantei o pagubă materială și astfel pârâtul trebuie să fie obligat la plata sumei cerută în acțiune;

Că, fața de această bază de drept, împrejurările de fapt, în cari s'a produs divorțul dintre reclamantă și fostul soț al acesteia, sunt neconcludente în cauză și, din acest motiv, Tribunalul consideră inutil, atât probatoriul administrat, cât și complectarea acestui probatoriu, prin ascultarea martorilor invocați, de pârât, în întâmpinare și în consecință la respins ca atare;

Considerând că culpa nu dă naștere la obligația de reparațiune, în favoarea victimei daunei, în sensul art. 1295 c. c. a., decât dacă între faptul generator al daunei și dauna produsă există un raport de cauzalitate.

Considerând că, în speță, faptul nemijlocit al daunei, pretinsă de reclamantă, este divorțul acesteia, despre care, reclamanta susține că a fost determinat de promisiunea de căsătorie, făcută de pârât;

Considerând că contractul de căsătorie, fiind în

eserța sa indisolubil, legiuitorul a determinat el însuși cauzele de despărțente, cari, toate, derivă din ideea de culpă a soțului care s'a abătut de la îndatoririle conjugale;

Că, acesta fiind principiul, reclamanta nici n'ar fi putut cere, nici obține, divorțul invocând faptul unei terțe persoane, în speță promisiunea de căsătorie a pârâtului, chiar dacă ar fi dovedită, nu ar putea da naștere la obligația de reparațiune;

Având în vedere că divorțul, dintre reclamantă și fostul ei soț, a fost pronunțat de Tribunal pe baza art. 77, p. a. din legea XXXI:1894, din vina pârâtului, pentru pârâsire infidelă;

Considerând că culpa reclamantei, stabilită în instanța de divorț, are la bază o turpitudine și admiterea acțiunii, prin recunoașterea dreptului reclamantei la pretențiunile materiale formulate pe această bază, ar constitui o imoralitate, pe care Justiția nu o poate consacra, fără să sdruncine însăși baza căsătoriei;

Având în vedere că reclamanta, căuțând o bază legală, invocă, în sprijinul dreptului la daună, pretențiile art. 1 și 3 din legea XXXI:1894;

Considerând că art. 3 din legea menționată nu stabilește decât obligația de întoarcere a cheltuielilor efective, ocazionale cu încheierea logodnei, din partea logodnicului care fără motiv temeinic rupe logodna, ori dă celui alt un just motiv pentru a o rupe, ideie care exclude, însă, pentru logodnicul neculpabil, vreun drept de întreținere, celace ar fi și contrar principiului consacrat de legiuitor în art. 1, din aceea lege, că din logodnă nu naște dreptul la acțiune pentru contractarea căsătoriei, prin consecință nici dreptul la întreținere;

Că, în speță, reclamanta fiind căsătorită, nici nu putea încheia o logodnă și, dacă a făcut-o, această logodnă apare ca nesențioasă, deoarece nu putea duce la o căsătorie valabilă, cât timp prima căsătorie subsistă, constituind astfel un impediment la contractarea celei proiectate cu pârâtul;

Că, așa dar, motivele invocate de reclamantă neputând constitui o bază legală a dreptului la despăgubirea pretinsă, ci dimpotrivă, au o cauză imorală, acțiunea a trebuit să fie respinsă, și, în baza art. 425 p. c., reclamanta obligată la suportarea cheltuielilor de judecată.

Cluj, la 22 April, 1929.

Președinte Judecător redactor al sentinței
(ss.) Gh. Vârnav (ss.) Gh. Stănescu.

Notă. Sentința ce adnotăm, pune în discuțiune un important capitol al dreptului privat, acela al convențiilor imorale.

Speța rezolvată în cauză, prin refuzul de a discuta în fond acțiunea reclamantei, pe motiv că e bazată pe o cauză ilicită, consacră în mod categoric clasică regulă de drept „nemo auditur propriam turpitudinem allegans” inspirată de un principiu de înaltă morală, care trebuie să stea la baza împărțirii justiției.

Înainte de a ne ocupa de chestiunile de

drept, care au format obiectul sentinței în discuțiune; vreau să relev valoarea stilistică a acestei sentințe, care ținând seamă de faptul că o hotărîre judecătorească trebuie să fie o operă de sinteză în expunerea stărei de fapt a litigiului și mai ales în redarea argumentărilor în drept a soluției adoptate, poate fi socotită ca un model de conciziune în formularea considerendelor și poate fi dată ca exemplu, mai ales acum, când, cu regret trebuie să constatăm că în general valoarea hotărîrilor judecătorești, ca putere de argumentare și ca forma stilistică este sub-mediocră. Și este surprinzătoare această neglijare a îndatorîrii primordiale a unui judecător, de a-și motiva conștiințios sentințele pronunțate și de a pune oarecare pasiune în susținerea soluției date, atunci când aceasta este singura manifestare palpabilă a acțiivității juridice a unui magistrat și formează poate unicul criteriu de apreciere a valorii personale a judecătorilor.

Iată, în rezumat, obiectul acțiunii în chestiune: Reclamanta, în urma divorțului obținut în contra sa de soțul acesteia, pentru părăsire infidelă, susține prin acțiunea intențională, că motivul pentru care a părăsit domiciliul conjugal al fostului său soț, motiv ce a determinat divorțul, a fost acela al promisiunii pârâtului că o va lua în căsătorie, dacă isbutește să divorțeze de soțul său. Pârâtul, în urmă, neținându-și promisiunea de a o lua în căsătorie, i-a adus prin aceasta daune materiale, întrucât reclamanta renunțând la situațiunea materială pe care i-o asigură căsătoria cu fostul ei soț, în lipsă de venituri personale, nu are cu ce să și susție existența.

Această acțiune se clasifică la prima vedere ca prototipul acțiunii imorale, având o cauză contrară bunelor moravuri.

În adevăr, căsătoria este de esență insolubilă, în sensul că legătura contractuală creată de aceasta între doi soți e obligatorie și se consideră încheiată pe întreaga viață, ea nepuându-se desface printr'un nou consimțământ al părților, ci numai pentru cauze determinate de lege și constatate de instanțele judecătorești. (Cantacuzino pag. 673.)

Fiindcă acest contract cu caracter solemn este temeliea familiei și ca atare a societății, în organizarea sa actuală, consacrată de trecerea veacurilor, legiuitorii tuturor popoarelor civilizate, au determinat printre obligațiunile la care dă naștere căsătoria între soți, în primul rând aceia a fidelității reciproce (art.

194 c. civ. rom. și art. 90 c. civ. austr.). De aceea, părăsirea domiciliului conjugal de unul din soți este considerată atât de c. civ. rom. cât și de cod. civ. austr. aplicabil în Ardeal și Bucovina, ca una din principalele cauze de despărțenie, pentru sancționarea culpei soțului vinovat.

Este incontestabil că întru cât căsătoria interesează în mod direct societatea, deci ordinea publică, orice convențiune care ar submina în mod direct sau indirect această instituție socială, urmează a fi considerată ca imorală, fiind contrară bunelor moravuri. Prin urmare promisiunea pârâtului că o va lua pe reclamantă în căsătorie, fiind condiționată de desfacerea unei căsătorii existente a reclamantei, este vicioasă de imoralitate.

Ca atare acțiunea reclamantei, întemeindu-se pe această promisiune de căsătorie a pârâtului, are o cauză imorală. Și pentru că justiția nu poate încuraja acțiunile care au un substrat imoral, ci trebuie să le sancționeze prin refuzul de a le lua în considerare — și acțiunea reclamantei trebuia să aibă aceeași soartă.

Făcând pentru moment abstracție de imoralitatea acestei promisiuni de căsătorie, chiar dacă am socoti că ea n'ar fi în funcție de desfacerea unei căsătorii existente și i-ar ridica deci caracterul de imoralitate, tot n'ar putea fi generatoare de daune.

În adevăr este stabilit de jurisprudență, că o promisiune de căsătorie numai atunci poate da loc la daune, când în baza ei, prin exercitarea de manopere dolosive, un bărbat ar determina pe o fată să aibă raporturi sexuale cu dânsul, expunând o astfel de discredituului moral al societății, sau în urma acestor raporturi s'ar naște un copil, (Perreau-Technique de la Jurisprudence en droit privé Vol. II pag. 90) situațiune care nu e în specie.

E deci puerilă susținerea în fond a reclamantei, când își bazează acțiunea sa pe dispozițiunile art. 3 din legea XXXI:1894, care nu acordă daune logodnicului părăsit, decât atunci când celălalt rupe logodna fără cauză întemeiată, sau dă celeilalte părți un motiv temeinic pentru ruperea logodnei și numai pentru cheltuelile făcute în vederea căsătoriei. Ori în specie nici nu se putea face o logodnă valabilă, atunci când reclamanta era căsătorită, deoarece este principiul de drept, că o logodnă nu poate fi efectuată în mod valid, decât atunci când părțile au ca-

pacitatea de a se căsători. Mai mult încă, art. 1 din menționate lege dispune că din logodnă nu isvorăște dreptul de acțiune pentru contractarea căsătoriei și art. 2 din aceeași lege arată că stipulațiunea oricărei prestațiuni, pentru cazul când logodiții nu ar contracta căsătoria, este nulă.

Dar independent de netemeinicia acțiunii în fond, această acțiune cu drept cuvânt a fost respinsă de plano, ca având o cauză imorală, pentru considerațiunile arătate mai sus.

Este un punct câștigat în evoluțiunea jurisprudenței până la stadiul său actual, că sancțiunea civilă a obligațiunilor imorale, este refuzul acțiunii în justiție. Acest refuz al acțiunii îl justifică Curtea de Casație franceză, în memorabila sa decizie din 29 Iulie 1874, prin aceia „că ar fi contrar, atât moralei, cât și demnității magistraturei, ca aceasta să permită în materie civilă, a se discuta în pretoriul instanțelor de judecată înlinderea și efectele pactelor imorale, pe care conștiința publică le blămează și care au intervenit între doi contractanți, cărora justiția, din cauza imoralității convențiunii, nu le datorează nici o protecțiune”. Deci jurisprudența nu permite expunerea înaintea justiției a unei obligațiuni imorale, în baza căruia reclamantul voește să-și creeze un titlu.

Desigur că ceea ce au determinat instanțele de judecată a nu lua în discuțiune o acțiune care are o cauză imorală, este obligațiunea morală a acestora rezultând din rolul lor social, de a exclude de la viața juridică convențiunile imorale. În acest fel judecătorii contribuiesc în mod sigur la asanarea moravurilor, împușinând convențiunile care au un substrat ilicit sau imoral.

Pe unii autori de drept, spune G. Ripert, în opera sa recentă „La règle morale dans les obligations civiles” îi irită aceste deciziuni ale instanțelor de judecată și văd în ignorarea contractului, o cauză de injustiție, rău mai mare pentru dânșii, chiar decât consacrarea oficială a actului imoral. Ei uită că a pune aceste contracte în afara dreptului, înseamnă a le face, dacă nu imposibile, cel puțin dificile, că nulitatea are un rol preventiv și că trebuie lăsate în afară de hotarele dreptului, în umbra transacțiilor ignorate, aceste negocieri turburi, în care contractanții speculează asupra vicilor umanității.

Printre aceste convențiuni imorale, G. Ripert enumeră în primul rând pe acelea care

fără un scop util și licit, dispun asupra vieții persoanei și libertății unui co-contractant.

Astfel nu pot fi validate contractele prin care cineva s'ar angaja a suferi violențele altuia, sau ar pune la dispoziție corpul său pentru o demonstrație periculoasă sau dureroasă, fără utilitate reală. (C. A. Lyon 27 Iunie 1913 D. 77 1914, 2, 73 note talon și Cass. Turin 26 Martie 1904 Revue Trimestrielle 1908 p. 734.) Deasemenea nu e admisibil ca o parte să-și angajeze serviciile pentru toată viața, convenție analoagă robiei (Cas. fr. 15 Iunie 1925 D. 17. 1925, 634), sau să te obligi a practica un anumit cult sau a renunța la practicele unui cult (C. A. Toulouse 14 Febr. 1895 S. 95, 2, 93). Restricțiunile convenționale la libertatea căsătoriei, sunt iarăși nule, ca având o cauză imorală.

Apoi jurisprudența privilegiază la morală actelor sexuale, refuză de a valida contractele în care prestațiunea uneia din părți apare ca *pretium stupri* (Planiol, Ripert et Monestier Traité pratique de droit civil II Nr. 75; Capitulant — De la cause p. 471). Astfel se condamnă actele cu titlu oneros sau donațiunile, care au de scop a crea, a favoriza sau a menține relațiunile de concubinaj. (Cas. civ. fr. 29 Iunie 1916 Gaz. Palais 17—18 Oct.)

În ce privește jurisprudența relativă la casele de toleranță, tribunalele declară nule, ca având obiectul sau cauza contrare bunelor moravuri, vânzarea fondului de exploatare (Cas. Reg. fr. 17 Iulie 1905 D. 1906 1, 22 S. 1909. 1, 188) vânzarea sau locațiunea unui imobil pentru instalarea acestei bizure industriale (C. A. Aix 28 Febr. 1923 Gaz. Palais 1923, 1, 759; C. A. Toulouse 11 Ian. 1926 S. 1926, 2, 21) locațiunea de servicii a unui servitor prestată acestor case de toleranță (Trib. Marseille 1 Nov. 1913 S. 1914, S. 18).

Jurisprudența anulează de asemenea contractele care au de obiect exploatarea jocurilor de noroc, asociațiunea făcută în vederea jocurilor (Hémard . . . Nullité des sociétés 2e ed. Nr. 44 pag. 55 cu jurisprud. citate), orice împrumut destinat a alimentă jocul (C. A. Paris 8 Febr. 1927 Gaz. Tribunaux 1918 8, 372).

Imoral se consideră de jurisprudență și contractul în baza căruia o persoană vinde influența sa, atunci chiar când nu ar subsista delictul de corupție, deoarece nu se poate plăti cu bani influența politică sau intelectuală (Cass. Reg. fr. 2 Aprilie 1872, D. 73, 165; Cass. civ. fr. 3 Aprilie 1912 D. 1915).

Contractele care au de obiect suprimarea responsabilității penale sau civile a unei persoane, sunt nule, fiind contrare bunelor moravuri, întrucât s'ar permite înfrângerea regulii morale, prin suprimarea sancțiunii legate de această infracțiune (P. Esmein... Les clauses de non responsabilité — Revue Trimestrielle 1926 pag. 313).

Acesta este tabloul sinoptic al contractelor anulate pentru imoralitate, care fără a fi complet, are avantajul unei clasificări juridice.

Dar pentru ca jurisprudența să fi putut exclude dela viața juridică, aceste contracte ca imorale, este incontestabil că a trebuit să găsească o bază legală a anulării lor sau a refuzului acțiunii unei părți pentru validarea pretențiilor în justiție, pe baza unor asemenea contracte.

În această privință codul civil din vechiul Regat își afirmă și de astă dată superioritatea față de c. civ. austr., prin formularea sintetică a principiilor privitoare la materie. Avem astfel art. 5 c. civ., care prevede că nu se poate deroga prin convențiuni sau dispozițiuni particulare la legile care interesează ordinea publică sau bunele moravuri, pe care însă doctrina și jurisprudența îl interpretează în sensul unei simple aplicațiuni a valorii obligatorii a legilor de ordine publică, deoarece regula morală potrivit acestui de lege, nu e obligatorie decât după consacarea sa legală (Merlin... Répertoire v^o Lois § 8 și Capitulant... De la cause Nr. 107 p. 222) — art. 966 și art. 968 c. civ., asupra cauzei — art. 1008 c. civ., asupra condițiunii, texte de lege care toate limitează în mod expres puterea contractuală, prin respectul datorit bunelor moravuri. În virtutea acestor texte, un drept de control este încredințat instanțelor de judecată, care consistă tocmai în a asigura observarea regulii morale. Judecătorul constituit ca părăsitor al moralei publice, are datoria să cenzureze manifestările abuzive ale voințelor individuale (Ripert op. cit. pag. 43).

În c. civ. austr. nu găsim decât textul art. 879, modificat prin art. 90 din novela III, care după ce afirmă principiul că contractul care este contrar unei opriri legale sau bunelor moravuri, este nevalabil, cuprinde și câteva enunțări de contracte nule, ce însă au numai un caracter exemplificativ, iar un limitativ.

Jurisprudența română din vechiul Regat și cea din Ardeal, nu ne oferă spețe prea importante, care să ne intereseze din punct de

vedere al principiilor expuse. De aceea am și omis relatarea lor.

Emil Pușcariu,
Judecător de ședință Trib. Cluj.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Judecătorii de ocoale

Acțiune în revindicare intentată contra procesul verbal de sequestru înființat de organele fiscalului. Instanța competentă cu rezolvarea: Acțiunea intentată la Jud. respectivă urmează a fi respinsă a „limine” ca rău introdusă. Asupra acțiunii de revendicare intentată de către reclamantul M. I. din comuna Apadia, și înregistrată sub Nr. 1611 din 22 Martie 1929, contra Minist. de Finanțe, reprez. prin Adm. Financiară Carș, pentru a scoate de sub sequestrul înființat de către Percepția Reșița prin procesul verbal Nr. 43 din 8 Martie a. c., doi junci, urmăriți pentru acoperirea sumei de lei 4776, datorate statului.

Având în vedere că sequestrul de față a fost înființat de către agenții de urmărire prevăzuți de art. 26 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, pentru sume datorate statului.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile art. 34 din legea sus citată, persoanele terțe interesate pot ataca aceste procese verbale prin contestații introduse până la termenul vânzării, fără a fi obligate să consemneze suma pentru care se face urmărirea.

Că aceste contestații se vor adresa Adm. Financiară, dacă urmărirea se face pentru contribuțiuni directe, indirecte, arezi și orice alte venituri ale statului, județului sau stabilimentelor publice, cum și la primăria respectivă, dacă urmărirea se face pentru venitul comunel, asupra căror contestații au competență deplină a statului Adm. financiar sau primarul respectiv, fie că motivele invocate se referă la chestiuni de fapt, fie că se referă la chestiuni de drept.

Că numai în contra acestor deciziuni, contestatorul nemulțumit are dreptul a se adresa cu apel în termen de 10 zile libere la Tribunalul județului, care va judeca de urgență în ultima instanță și fără drept de opoziție.

Având în vedere că M. I., atacând acest proces verbal prin acțiune în revendicare adresată judecătoriei Mixte Reșița, nu s'a conformat dispozițiilor sus citatele texte, care prevăd strict instanțele competente pentru rezolvarea contestațiilor, între cari nu citează și judecătorii de ocoale.

Având în vedere că legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, fiind o lege specială și prevăzând expres procedura de urmaș; orice parte interesată urmează a se conforma strict acestei proceduri, iar nici de cum dispozițiilor prevăzute de legea de execuție LX. 1881 art. 92 și urmaș.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile art. 141 din pr. civilă, în cazul când la rezolvarea petiției din acțiune, există vre-o împrejurare prevăzută de art. 180 al. III, care împiedică procesul și care urmează să fie sinulă în seamă din oficiu, instanța va respinge „a limine” petiția de acțiune, fără emiterea citațiilor.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile art. 180 al. ultim, circumstanțele prevăzută la punctul III, urmează a fi cercetate din oficiu de către instanță în orice stadiu al procesului.

Văzând că circumstanțele din aliniatul III se referă la competența instanței.

Respinge din oficiu „a limine” prezenta acțiune ca rău introdusă, în baza textelor sus citate, fără emiterea citațiilor, restituind reclamantului exemplarele acțiunii, instanța nefiind competentă de rezolvare. (Jud. Mixtă Reșița Nr. C/611/1929. judecător A. Marinescu.)

Tribunale

Testament verbal. Condiții de formă. Art. 15 legea XVII/1876. Acțiunea pentru presta de servicii. Contra cui se îndreaptă. În fapt: Reclamanții Feldriham Vasile și soția sa născută Dragan Raveca bazându-se pe un prețis testament verb I făcut de către defunctul Gavril Tecar, chiar în ziua decesului său, cu câteva oare mai înainte de a muri, prețind succesiunea acestuia de la pârâta, fostă soția a decedatului. Judecătoria mixtă Bistrița secția succesorială, prin deciziunea N. G. 1826/25/24 din 3 Iulie 1926, făcând statul activ și pasiv al succesiunii și văzând pretențiunile reclamanților, i-a îndrumat la proces în baza § 84 al legii XVI din 1894.

Tribunalul constată din actele aflate în dosar, depozitiile martorilor ascultați și debaterile cari au avut loc, următoarele: Gavril Tecar, încă din anul 1908 avea făcut un testament, înaintea notarului public, prin care lăsa toată averea sa soției sale, pârâta de astăzi Ana Tecar. Probabil că avea intențiunea de a lăsa ceva din avere și reclamanților, de oarece i-a ținut pe lângă casa lui timp de aproape 3 ani și această intențiune și-a exprimat-o și față de martorul Grigore Plelosu protopop, cu ocazia, când era bolnav și a fost împărțit. Totuși el nu a făcut nici un testament în favoarea lor până în ziua morții. Atunci, când aproape să înceapă agonia, reclamantul prim a chemat 4 martori la patul muribundului și în fața lor, a întrebat pe Gavril Tecar: „ce-mi lași unchiașule?” Tecar ar fi răspuns respicat, că îi lasă lui Vasile Feldrihan și soției sale, un loc de fântână, altul de arător și partea sa din casă.

Reclamanții spre a se asigura și mai bine au chemat pe notarul public dr. Scăifibăumer, azi decedat, care nu a mai putut scrie testamentul dorit, deoarece Gavrilă Tecar intrase în agonia.

Indrept. Față de cele expuse mai sus, Tribunalul nu poate considera ca testament verbal valabil făcut de Gavril Tecar, cele spuse de el când era aproape de a intra în agonia, și mai ales pentru motivele legale, că testamentul fiind un act de natură solemnă, fie scris, fie verbal, trebuie să întrunească anumite condițiuni de formă, față de cari nu poate fi valabil. Pentru testamentele verbale, art. 15 din legea XVI din 1876, prevede între celelalte condițiuni, că testatorul să facă declarația sa, înaintea martorilor și cu graiu viu, în toată întinderea sa, și nu prin afirmarea sau negarea vreunei întrebări ce i s'a adresat. În specie însă se constată că faptele s'au petrecut cu totul altfel decât preținde legea.

În ce privește partea II a acțiunii prin care reclamanții prețind, ca în cazul când instanța nu ar recunoaște valabil testamentul verbal, să fie obligată

pârâta la contravaloarea serviciului prestat defunctului pe timp de 2 ani și 7 luni, socotit a 3000 lei lunar sau în total 93.000 lei. Această cerere este rău îndreptată în contra soției defunctului, de oare ce succesiunea încă nu i s'a prestat formal. Dar chiar dacă ar fi bine îndreptată, cererea nu poate fi admisă, fiindcă reclamații, dacă au făcut serviciul defunctului, apoi au și beneficiat de locuință și averea lui, trăind cu soții laolaltă ca neamuri, fără a se putea dovedi valoarea în bani a serviciilor prestate.

Se mai adaugă, că față de reclamantul prim, se poate aplica și art. 540 C. civ. austriac incapacitate de a moșteni pentru *nedemaltate*, de oarece a fost condamnat definitiv la 3 luni închisoare corecțională, dosarul Tribunalului Năsăud Nr. P. 2266/1925, pentru crima leziunilor corporale grave, comise asupra Văd. Ana Tecar soția defunctului, după moartea acestuia.

Pentru toate acestea motive Tribunalul a găsit că acțiunea nu este fondată și a trebuit s-o respingă.

Cheltuielile de judecată s'au acordat conform tarifului de onorarii avocațiale. (Trib. Năsăud Bistrița Sent, Nr. 1484/926. Prim președinte D. Zaharia.)

Curți de Apel

Dacă preținzându-se un drept de postereditate într-o succesiune imobiliară a unui decedat, este necesară chemarea în judecată a crezilor colaterali? Soluție negativă în baza legii XVII/1894, când se constată că judecătoria s'a pronunțat prin încheierea de predarea succesiunii înainte de data întentării acțiunii.

Legea română Nr. 110 din 27 Martie 1926 relativă la desființarea instituției substituțiunilor fidelcomisare și a fidelcomiselor și soarta acțiunilor ce le prețind. Având în vedere, că prin sentința atacată cu apel, tribunalul Sălaj, a respins acțiunea reclamantei, Biserica Greco-Catolică, din comuna Vezendiu, Jud. Sălaj, pentru motivul că reclamanta, preținzând stabilirea dreptului său de postereditate, în succesiunea imobiliară, a decedatului Iosif Pilca, în acest scop, ar fi fost necesară, chemarea în judecată a crezilor colaterali ai decedatului, ori, aceasta nefăcându-se, Tribunalul făcând participarea în proces a tuturor crezilor colaterali, nu a putut judeca în fond, cererea reclamantei.

Având în vedere, că în urma apelului reclamantei, prin care a cerut, reformarea sentinței primei instanțe și admiterea în întregime a acțiunii; Curtea de Apel, în primul rând, a trebuit să examineze chestiunea, dacă acțiunea reclamantei, din punct de vedere formal, este bine formulată și întentată, atunci când, având ca obiect, stabilirea dreptului său de postereditate, aceasta a chemat în judecată, numai pe pârâta S'ura Iuliana, careia i s'a prestat succesiunea din litigiu, prin încheierea Nr. G. II. 4430/4/1926, din 28 Ianuarie 1927, a judecătoriei Carre-Marî și dacă instanța poate intra în judecarea fondului prezentului proces, fără participarea tuturor crezilor colaterali.

Având în vedere, că conform procedurii succesorale, prevăzută de legea XVI/1894, faptul, că eredele chemat la succesiune numai prin încheierea de predare, sau prin certificatul de ereditate, se poate considera ca bine stabilit pe acel drept și prin urmare, dacă cineva dintre cei chemați la succesiune vrea să și valideze pretențiunea ce are, asupra suc-

cesuneii, înainte de s'ar fi dat încheierea de predarea moștenirii, atunci această cerere formează obiectul unui proces, în care iau parte, nu numai eredeii, care sînt în posesiune succesiunea, ci toți aceia care formulează vreun drept asupra succesiunii, a fost deja pronunțată; numai este nici o îndoielă, cine este chemat la moștenire, și deci, chemarea în judecată a tuturilor rudelor colaterale nu este necesară.

Având în vedere, că în speșă, este fapt nediscutat, că în cauza succesorală a decedatului, Iosif Pilca, judecătoria Carei Mari a pronunțat încheierea sa de predarea succesiunii sub Nr. G. II 4430/1926, în ziua de 28 Ianuarie 1927, deci înaintea întentării prezentului proces și prin urmare, reclamanta a procedat corect, când a întentat prezentul proces, numai împotriva eredului recunoscut, prin încheierea mai sub citată a judecătoriai Carei.

Având în vedere, că prima instanță a greșit, când a respins acțiunea reclamantei din cauze formale, pentru aceste motive, Curtea de Apel, găsește că prezenta acțiune, nu se poate respinge, pentru motivele lipsei de formă, expuse în sentința tribunalului și prin urmare, acest proces, trebuie să fie judecat în fond.

Având în vedere, că în baza actelor de la dosar se stabilește în fapt următoarele:

Iosif Pilca, fost proprietar în comuna Vezendiu, a lăsat testament, la data de 19 Septembrie 1914, în care a dispus, că toate averea sa imobiliară, cuprinsă în coatele de cîrte funduară Nr. 21.389 și 483, din Vezendiu să rămîie fiului său Ioan Pilca, iar în cazul când fiul său ar deceda în timpul minorității, fără descendenți, aceste imobile să le moștenească Biserica Greco-Catolică din Vezendiu, cu obligațiunea, să plătească soției sale (a lui Pilca), suma de șase mii coroane. Nu este discutat între părți, deci Curtea de Apel stabilește, că, acest testament a fost făcut cu respectarea tuturilor formelor legale, prevăzute de art. 29 și 30 din legea XVI din anul 1876 și prin urmare, acest testament este valid.

Se mai stabilește în fapt, că testatorul Iosif Pilca, fiind mobilizat și mergînd în războiu, nu s'a mai întors acasă, și la cererea soției sale, a fost declarat de mort, așa că succesiunea sa, a fost predată fiului său minor Pilca Ioan, prin încheierea Nr. G. II. 3140/1921 din 5 Noembrie 1921 a judecătoriai Carei Mari, fără să fi fost respectat dreptul de post ereditate, cuprins în testamentul lui Iosif Pilca, în favoarea Bisericii Gr. Cat. din Vezendiu.

Minorul Ioan Pilca, în ziua de 11 Martie 1926, fiind în vîrsta de 16 ani, a făcut testament public, lăsînd averea sa întregă mamei sale, Sfura Iuliana, pășta de astăzi, deci și imobilele, asupra cărora, a fost asigurat dreptul de post ereditate, în favoarea reclamantei, prin testamentul făcut de Iosif Pilca.

Minorul Ioan Pilca, după facerea acestui testament, încetează din viață, fapt petrecut în ziua de 12 Martie 1926, iar succesiunea rămasă după dînsul, a fost predată prin încheierea Nr. G. II. 3393/1926 din 28 Ianuarie 1927 a judecătoriai Carei-Mari, mamei d. funciului Ioan Pilca, adică actualei părâte.

Având în vedere, că reclamanta, prin acest proces, vrea să și valideze, dreptul de post ereditate, asupra imobilelor din litigiu și cuprinse în coatele de c. f. Nr. 21.389 și 403 a comunei Vezendiu, pretinzînd că această avere, i se cuvine ei, reclamantei, cu drept de proprietate exclusivă, deci cu exclu-

derea părâtei, aceasta pe baza testamentului valid, lăsat de către Iosif Pilca.

Având în vedere, că reclamanta a fost desemnată ca erede, prin testamentul lui Iosif Pilca, astfel că dînsa urma să ajungă la succesiune după eredeii Ioan Pilca, așa că prin acel testament a fost instituită substituțiunea fideicomisară.

Având în vedere, că prin art. 1 din legea Nr. 110, promulgată la 27 Martie 1926, se desființează instituțiunea substituțiunilor fideicomisare și a fideicomiselor, prevăzute de legile în vigoare în Transilvania și Bucovina.

Având în vedere, că reclamanta, în baza testamentului, prin care a fost instituită substituțiunea fideicomisare, privitoare la imobilele din litigiu, nu mai are drept de a pretinde ceva, de oarece întreaga instituțiune a substituțiilor fideicomisarii a fost desființată.

Având în vedere că atât acțiunea reclamantei cât și apelul său nefiind întemeiate, urmează deci a fi respinse, cu cheltuieli de judecată în apel, conform art. 424-425 și 508 pr. civ.

Pentru aceste motive scrise și redactate de Dl. Ștefan Stăncescu primpreședinte respinge ca nefondat apelul cu cheltuieli. (Deciziă Nr. 80/929 Curtea de Apel Oradea, secția I.)

Curții de Casație

Urmare. — Recurs. — Instanța competentă. —

Art. 2 din legea de organizare judecătorească. Potrivit art. 2 din legea de organizare judecătorească, toate recursurile în materie de urmărire sunt de competența Curților de Apel, deoarece legiuitorul prin acest text deși vorbește numai de contravențiuni la legea de urmărire, totuși el trebuie interpretat în cea mai largă accepțiune, fiindcă scopul său a fost de a degreva lucrările Curții de Casație. (Cas. III, deciziunea Nr. 450, din 15 Martie 1929.)

Notari comunali. Grade de salarizare. Situația legală actuală. Art. 386 al 2 din legea pentru unificarea administrativă prevede că salariile, gradele și asimilările notarilor, subprefecților, etc. se vor fixa prin legea generală de organizare a salariilor. Până atunci sunt cele actuale.

Această ultimă dispozițiune din citatul text se referă nu numai la salariile notarilor, subprefecților, etc. cum a hotărât Curtea de Apel, ci și la gradele și asimilările funcționarilor enumerați în art. 386 al 2 ceiace înseamnă, că până când legea de organizare a salariilor nu va fixa unor astfel de funcționari alte grade de salarizare, ei rămân cu gradele actuale, fără a li se putea acorda alte grade mai mari decît cele actuale.

Fără de aceste principii de drept, și întrucît este necontestat în speșă că inlimiții sunt notari județeni și că legea de organizare a salariilor n'a intrat încă în vigoare, în asemenea situațiune de drept și de fapt numiții notari nu aveau dreptul să li se acorda alte grade de salarizare decît cele avute, astfel că în mod legal Ministerul de interne nu a aprobat avansarea lor dela gradul III clasa VI la gradul II cl. VI.

Prin urmare deciziunea Ministerului fiind dată în conformitate cu disp. art. 386 al. 2 citat, Curtea de Apel a violat acest text când a declarat numita deciziune ca ilegală. (Cas. III dec. 284 din 20 Februarie 1929.)

Către un cod unificat internațional

Sâmbătă 4 Maiu a. c. și-a dezvoltat la Cluj conferința în fața unui public compus din magistrați, profesori și studenți, dl H. Capitant, profesor la Sorbona tratând despre „Proiectul codului Internațional al obligațiilor și contractelor”.

Vorbind despre acest cod a cărui idee a luat ființă în preajma războiului, împreună cu Scialoja savant jurist italian, arată că el va fi codul popoarelor aliate și amice susținând că opera nu trebuie să sperie pe nimeni, fiindcă ideea este tot atât de veche ca și omul. Singurul popor care a isbit a fost poporul roman pe ale cărui urme mergând actuali făuritori al viitorului cod, au găsit susținători chiar între români ce s'au constituit la Paris într'un comitet având în frunte dnii Sipsomo și Athanasovici.

Admițând la un moment dat înlăturarea războiului, golul va fi umplut de această unificare cu urmări uriașe pentru cei ce vor trăi sub guvernarea lui, conflictele legislației de aci înainte fiind evitate.

Redactorii codului unic — dnii Capitant și Scialoja — au găsit isvorul lor de inspirație în Codul Justinian și ceea ce va prepara Statele-Unite ale Europei va fi sosirea zilei pentru realizarea unui drept privat.

Diversitatea legislațiilor fiind un rău enorm, francezii au simțit nevoia ca de a doua zi după ocuparea Alăciei Lorenei să vie cu o lege facilitând și retușând diferitele raporturi dintre naționalități.

Pentru noțiunea dreptului, pentru ideea de justiție, nu se poate ca unificarea să nu vie, când în fond aproape mare parte a diferitelor legislații, nu diferă mult de codul român, al obligațiilor motive care-i determină a crede că singurul mijloc de a regula raporturile dintre indivizi este o lege unificată utopic. Chiar De Viards un ministru belgian a promis susținerea și propaganda pentru reușită.

În Franța nimeni nu dispera de a ajunge la un sfârșit fericit, mergându-se atât de departe încât chiar un leader comunist s'a lăsat convins; ori este natural ca atunci când însăși comuniștii cu idei diametral opuse tuturilor celorlalte partide au rămas încăntați, să adere toate culorile politice la consolidarea păcii universale — pax romana.

Incurajat de acest succes, unul din promotorii și apărătorii lui își ia îndrăzneala de a prezenta auditorului proiectul.

Cu toate că proiectul este făcut de profesori bătrâni, el nu este nici prea moderat cum s'er crede, nici prea cauzistic, căutând să înglobeze în textele de lege așa cum o face codul german toate faptele omenești. N'au făcut-o fiind convinși că un cod cauzistic răpește judecătorului inițiativa, el fiind obligat să trăească și să-l adapteze diferitelor împrejurări pe care conflictele dintre indivizi i le pun în față.

Din această cauză jurisprudența franceză a făcut progrese uriașe, având dese ciocniri cu doctrina și doctrinarii care au trăit departe de laboratorul unde s'au plămădit și încheat multe din soluțiunile de mai târziu, îmbrășișate încet, încet de morală și echitate.

Dacă astfel a fost posibil cu codul francez perfecționat în 4 luni și codul Romei dela care redactorii s'au inspirat va avea nevoie de prefaceri, de actualizări, nefiind inamici ai ideilor noi și inovatoare.

Spre a satisface spiritului de progres și civilizație s'a căutat a lua din toate legislațiunile, acela ce corespundea mai bine nevoilor omenești, splicându-se codul civil german și chiar cel sovietic, ce conține dispozițiuni bizare, ducând la distrugerea familiei.

Din consultarea acestor legislațiuni codul latin s'a impus fiindcă el nu strică nimic, rezumându-se în constatarea actuală a dreptului sub forma lui economico-politică.

Astfel în viitorul cod vom găsi dispozițiuni socialiste anume: când 2 persoane au făcut un contract în condițiuni abuzive, când a rezultat o leziune prea mare, contractul se poate anula sau schimba, principiu înscris în art. 22 din proiect.

Principiul nu a fost înscris în cod imitându-se laesio enormis a dreptului roman, ci ca o cucerire a moralei — jus ars aequi et boni, honestum vivere alterum non laedere — judecătorul anulând sau reducând contractul.

Un principiu pe care deasemenea morala l'a cucerit este îmbogățirea pe nedrept (L'enrichissement sans cause ou injuste). Fiind foarte greu a se stabili îmbogățirea, iar italienii obiectând că nu se poate și până unde se poate merge, s'a ajuns deasemenea la o formulă de morală și echitate.

În materia responsabilității s'a putut înscris și desvolta abuzul de drept a cărui teorie a fost formulată de M. Planiol. C. civil francez vorbește de responsabilitate numai în 5 articole.

Italianii voind să suprimă proba scrisă din viitorul cod, au găsit o îndârjită opoziție din partea comisiunii franceze ce a replicat, că mintea fiind elastică mai mulți oameni, cari au asistat în același timp la un fapt oarecare, întrebați apoi, vor relata fiecare deosebit ceea ce au văzut. De aci nevoia menținerii probei scrise pentru temeinicia așezărilor omenești, pentru evitarea multor procese și chiar obligațiunea ca unele contracte să fie încheiate numai înscris, cum sunt de exemplu la imobile. S'a reușit ca proba cu martori în materie de bani să poată fi ridicată până la 2000 lei.

Acestea ar fi în esență principiile călăuzitoare ale viitorului cod. Greutățile sunt mari pentru adaptarea lui de toate națiunile în mod uniform totuși, fiecare având convingerea fermă, că el trebuie să se înfăptuească va lupta pentru ca alături de el un altul să ducă aceeași luptă desăvârșind opera. Convingerea să fie arma cu care se vor învinge greutățile insurmontabile la a cărei chemare cu toții trebuie să răspundă.

Realizându-se această uriașă operă va veni și rândul dreptului comercial, apărând și el aceleași interese, reglementând conflictele ca o urmare firească a închegărilor sociale.

Mai târziu, mult mai târziu după ce rezultatele lui vor fi experimentale, se va încerca un drept familiar tras din obiceiul pământului, adaptat nevoilor de rasă și așezare, guvernând pe toți de o potrivă și uniform care va fi încoronarea tuturilor sforțărilor omenești dar numai ca lozincă.

Conferința ilustrului profesor a fost numai mijlocul de propagandă, arătând cum trebuie făcut, cum trebuie coordonate acțiunile omenești, urmând ca dela Cluj să meargă mai departe propovăduind cuvântul de ordine.

Auditor.

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghiata
Mai ieftin ca ghiata
Mai sanatos ca ghiata**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanșilor Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” Societate Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii
Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16 Cluj

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparațiuni
Cal. Dorobanșilor 18.
Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland

renumitele uzini a lui General Motors